

Bexta etas mūdi.

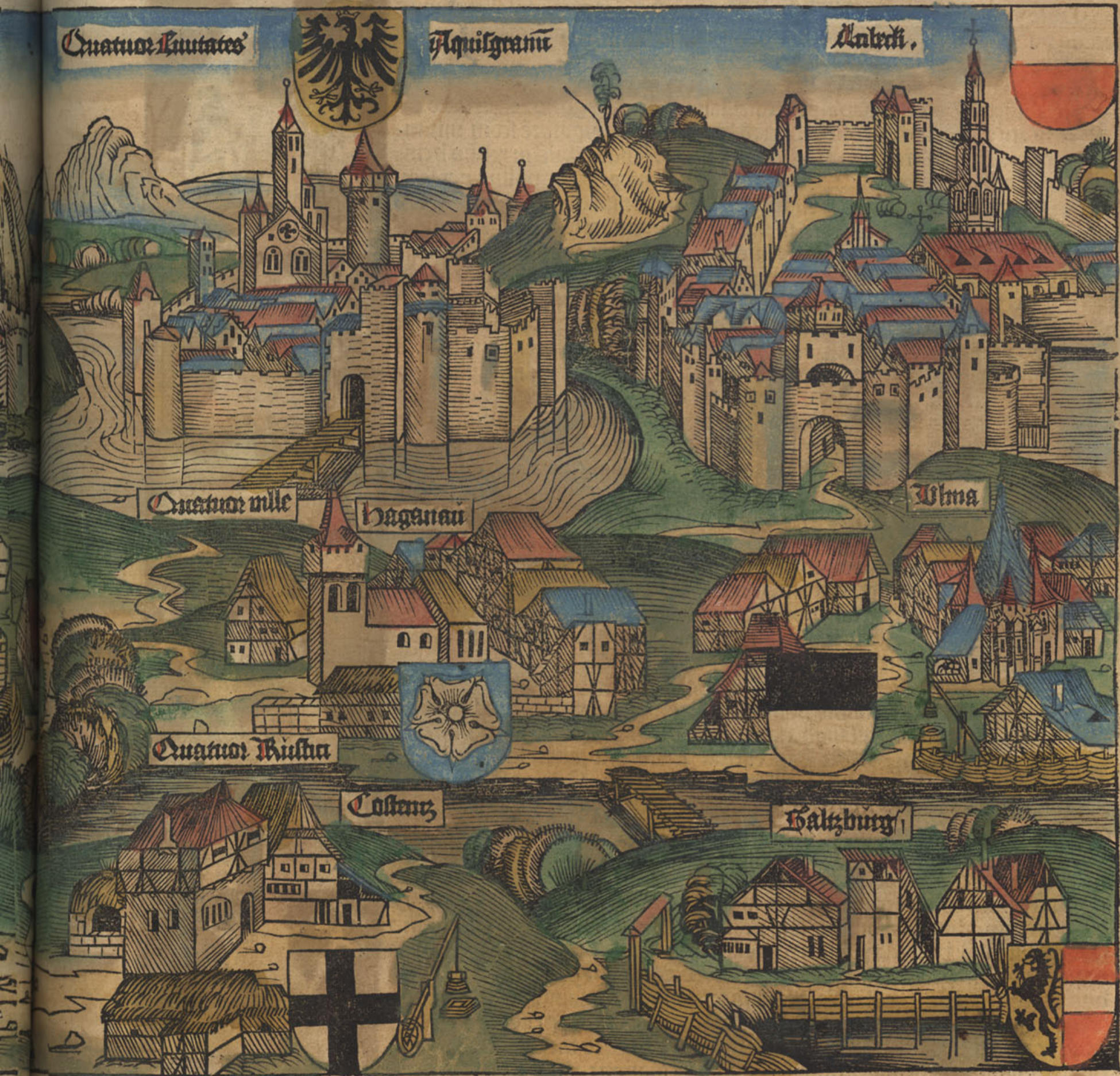
Electorum imperii institutio

Sanctionē de impatoris electione. fecit gregori⁹ q̄ntus. ad vñdecimū quā obierat mensē romē resti-
tutus. acerrimā de accepta a romanis iniuria vltionē sumpsit. Ottone em̄ tercio p̄ successionem nō si-
ne difficultate impatore creato. idē pontifex ex eadē gente nat⁹. cognoscens impij imbecillitatē ac fortune
mutabilitatē. vt dñm⁹ apud germanos summa impij maiestas remanere posset. Synodo p̄gregata statu-
tū tulit de impatore deligēdo. solis licere germanis (q̄ inde electores sunt dicti) p̄ncipē deligere. Quā sancti-
onem huc vsq; p̄ annos supra q̄dringentos fuatam videm⁹. vt i futurū nō p̄ sanguinis successionē impium
ducere. s̄ p̄ solos germanos p̄ceres. vna cū bohēmie rege impator deligeret. Qui cesar tūc r̄ romanorū
rex dictus. si a romano pontifice coronabit impator august⁹ appellet. De q̄ p̄firmatōne plen⁹ h̄r extra de
elec. c. venerabilē. Suntq; h̄j electores. vt in figura claret. Magūtin⁹. Treuerēsis. r̄ coloniēsis archiep̄i
Et marchio brādeburgensis. Palatin⁹ comes. Dux saxonie. Rex bohēmie. Distincta sunt aut̄ inter eos
officia. vt tres primi sint cancellarij. Germanie prim⁹. secūsus Gallie. ytalie tercius. Et brādeburgensis
marchio camerari⁹. Comes palatin⁹ dapifer. Dux saxonū ensis portitor. Rex bohēmie sit p̄ncerna. quē
tū his additū ferūt ad tollendas electorū discordias. De h̄ quidā scribūt. Sunt aut̄ officiales isti Magun-
tinus Treuerēsis Coloniēsis. Quilibet impij sit cācellari⁹ horū. Inde palatin⁹ dapifer. dux portitor en-
sis. Marchio p̄positus camere. p̄ncerna bohēmus. H̄j statuūt regē seruātq; p̄ ordinē legem. Atq; creant
dñm cūctis per secula summū. Anū in quo hec sanctio facta est primū vel vt alij scribūt sc̄dm supra mille
simū r̄ōiane salutis fuisse inuenimus.

Formam autē et modū deligendi regem nouū per septem principes electores romani imperij. et eorum cōductum ac uocationē quō adesse teneant frankfordie in vrbe circa Moganū. Et q̄ pagenda sunt ac quo ordine. aurea bulla clarissime edocet. quā carolus quartus romanoꝝ impator in solenni dieta Mu-remberge Anno. M. ccc. lvi. edidit. electus deinde cesar et romanoꝝ rex appellatus. tū demū impator et au- gustus habet. si eū romanus pontifex cōfirmat. Noſtri em̄ impatores cū eligunt an̄ consecrationē coro- nationēq; romanoꝝ reges appellant. quasi pluris existimandū impatoꝝ q̄ regū nomen. At uero p̄isci ro- mani post expulsū Tarquiniū supbum ob odiū regū. nomē regū funditus sustulerūt. Senatus consul- to statuentes ne quem deinceps regem in vrbe esse liceret. Cum impatores p̄ multi tot annis re bñ et felici- ter aduersus hostes gesta honoris causa appellarent. Tres em̄ gradus maioꝝ dignitatus apud romanos (de quoz p̄ncipe loquimur) fuere rex dictator. impator. Ex hīs suprema oīm potestas rex fuit. Post re- gem v̄o secūdū tenuit dignitatis locū dictatura post dictaturā impū tercio gradu cōsequitur. Julī autē cesar cū sepi⁹ post partā victoriā. esset impator ab exercitu appellat⁹. nō impatoꝝ aut regū. s̄ dictator nomē vsur- pauit. tantū odiū regis nomē in vrbe h̄erat. Cū autē cupet regis nomē. et vereret ppli indignationē. mol- tus expeditiones in p̄thos atq; asserēs in libris Sibyllinis contineri. nō nisi a rege parthos supari posse. se regē dici. percurat. Qd̄ maturade mortis sue cām p̄buit cōiurat. Est at̄ iperū armoz exercituūq; ad tutādā augēdāq; rēpublicā cōmissa auctas. Vex qm̄ mos ille aboleuit oīmno. Nec soluz ex vsu. s̄ ex memoria q̄s germanoz abijt. Hūc recentionē per plures ferme annos seruātū antiquū arbitremur. Sequamur a n̄ris maioꝝ religiose instituta. et ad nos vsq; traducta que consensus xp̄ifidelīū approbavit. Ac deinceps di- ligētissimis doctissimoz historicoꝝ scriptis (qd̄ vnicū ē refugū) oblectemur. Nec curiosi qd̄ ceteri loquntur.

Berta etas mūdi

Anno mundi. 6205.

Anno xpi. 1004.

Joannes decimus nonus papa. patria romanus e regione porte metropolitane. ioanni pontifici successus. qui pontificatū iniens. ad ociū cōuersus. Et ipse nil dignū memoria gessit. Is autē (vt qdam auctores ferunt) pōtificatus sui anno quarto. mense item quarto morit̄. Sepeliturq; in basilica petri. vacat tū sedes diebus vnde viginti.

Sergius ei⁹ nois quartus papa. patria roman⁹. p̄re Martino ort⁹ fuit. post ioannē predictū pontifex successus. Vir sanctissime vite gratesq; cōsuetudinis. Et añ pontificatū t̄ in ipso magistratu fuit in paupes liberalis. In amicos t̄ familiares iocūndus. in delinquentes clemēs. in p̄sumaces modestus. Tāte p̄terea prudentie fuit. vt toto suo pōtificatu nil cōmissum sit. quo merito reprehendi gubernātis negligentia posset. In deū em̄ mentem oēm cōuertēs. qđ facere pontifices om̄es deberent. iuste atq; integre oīa ex animi sui sentētia bñ natura t̄ moribus instituti gubernabat. Interea vō huius cōsilio t̄ monitionib⁹ principes ytalie cōposito federe consilia ineunt pellendi sarracenos e sicilia. idq; meliori paribus animis t̄ copijs instituit. Unde t̄ Guilhelmus magni Landredi normādie ducis filius adiuantib⁹ etiā campano t̄ salernitano principibus illos e sicilia breui t̄p̄is spacio expulit. Dū bec in ytaliam t̄ apuliam agerent. laborante ytaliam t̄ fere toto vrbe terrarū fame ac peste Sergius vir sanctissimus secūdo pontificatus sui anno. die. xv. morit̄. sepeliturq; in basilica petri. vacat tū sedes diebus octo.

Anno mundi. 6213.

Anno xpi. 1014.

Benedictus octauus papa. patria tusculanus. p̄re Gregorio. Qui inito pōtificatu t̄ in demortui ottonis terci⁹ locū heinricū impatorē scdm̄ institutionē gregori⁹ quinti creatū corona imperij donat. Inde oībus in rebus heinrici cesaris defensione vtebat̄. Sed eo mortuo defensore e sede pulsus per seditionē. alio in locū eius successo pellitur. Vex postea inita cū inimicis suis concordia. pulso adulterino pontifice. in urbem eius dignitate rediens. Nec multo post vndecimo pontificatus sui anno. mense vno. die. xij. morit̄. Sepeliturq; in basilica petri. Sunt etiam qui referant p̄cipue petrus damian⁹ doctor de isto benedicto. episcopū quendā vidisse die quadam in solitudine hūc benedictum papam equo nigro insidentem. eūq; interrogasse. quid cause hoc esset. cur mortuus equo nigro veheret. Respondisse dixit. grauit̄ torqueor. Tum benedictum hominē rogasse. vt pecunias quas occultauerat (locum indicat) pauperibus suo nomine erogaret. Nam que antea date fuerant elemosinarū noīe. nil ei profuisse. quia ex rapinis parta costabat̄. fecit mandatum episcopus. ac statim episcopatu se abdicans t̄ vitam monasticam amplexus est.

Joannes eius nominis vigesimus papa. patria roman⁹. patre gregorio. episcopus portuensis vt quidam volūt vel vt alijs placet nullis sacris añ iniciatus pontificiū munus suscepit. eo tempe quo conradus in demortui heinrici locum impator creatur. accepta deinde ab eo imperij corona. Quē postea romani seditionibus t̄ apertis p̄elijs plurimū vexauer̄. Sed Conradi cesaris auctoritate t̄ potentia liberatus fuit. Romanis quoq; exitiū interminatus est si diutius queadmodū ceperant pontificē seditionibus vexassent. Joannes autem cui⁹ vita mirifice laudatur. Vndecimo pontificatus sui aūo. die nono moritur. vacat tū sedes diebus octo.

Anno mundi. 6225.

Anno xpi. 1024.

Benedictus ipius nominis nonus papa vt quidam volūt benedicti octauī nepos. patria tusculanus. patre alberico. Hūc romani tanq; homines ignauū t̄ nullius p̄ceij perosi e sede deiciūt. In eiusq; locum sufficiunt Joannem sabinum episcopum. Siluestrū terciū appellantes. Quo post nouē t̄ xl. dies pulso. de nouo benedictus restituitur. Is autem post mensem t̄ die. xi. cum cereret se iterum subiturū eadem discrimina. Joanni archidiacono sancti Joannis ad portā latinā qui postea Gregorius sextus appellatus est. pontificiū munus libere cessit. vt (vt quidam affirmant) vendidit. Hanc obrem merito ab om̄ibus bñdictus ipse accusatus est. t̄ iudicio diuino damnatus. Constat em̄ si mulacrū eius admodū monstruosum post mortem cuidam apparuisse. Interrogatūq; quid illa horreda ymago p̄ se ferret. cum antea pontifex fuisset. quia inquit in vita sine lege t̄ ratione vixit. Ideo volente deo t̄ petro eius sedem oībus probis fedauit. simulacrū meū plus feritatis q̄ humanitatis in se habet. Nam cum annis decem mensibus quatuor. diebus nouem per intervalla sedē petri occupasset. tandem moritur. Nec vacasse tū sedes dici potest cū pontificatū vendiderit. Scisma igitur. xiiij. ecclesie cōfusione ac scandalo plenū fuit inter benedictum t̄ alios.

Linea summorū pontificū
Joannes decimus non⁹

Sergius quartus

Benedictus octauus

Joannes vigesimus

Benedictus nonus

Henricus ei⁹ nois secūduſ impator anno dñi millesimo pri-
mo. vel vt alij volūt. anno incarnationis tercō supra mille-
simū. ottonē mortuo germani electores p̄cesso iuri tūc primū ini-
tentes heinricū ducē bavarie cesarē declararūt. q̄ nō p̄ successionē
s̄ ab electorib⁹ p̄dicti cesar z august⁹ electus. impauit ānis. xxiij.
Ulex ab historicis p̄sertim ytalicis heinricus prim⁹ appellat. vi-
dim⁹ tñ ei⁹ scripta babēberge in qb⁹ se secūdu scribit. Bothfrid⁹
quoq; viterbiensis cū heinricū secūdu z post eū antonius flozēti-
nus ep̄us claudū filiū bezilonē vocāt. Hāc vocationem igi⁹ in se-
quetibus obseruabim⁹. Cū aut tradidit videm⁹ suū in ytaliā aduen-
tum p̄ annos. xij. distulisse. Multa em cū gallis plurima cū metē
sibus bella gessit. inde p̄ciliatis sibi animis q̄rūdam principum
in regē regni inungit a willigiso magūtino archiep̄o sclauos itē
dictos windos sibi tributarios fecit. Postea a bñdicto octauo im-
pator augustusq; appellatus ē. dyademate ornatus. Qui prima
expeditioe sicut pia sic z felici in capuā ducēs sarracenos ibi sedē-
tes. ytaliam linq̄re cōpulit. Troiāq; vrbe ī apulie finib⁹ deditōez
ab oppidanis oblatā acceptās. cū datis obsidibus romā ē reuer-
sus. fuit aut xp̄ianissim⁹ princeps z vir sanctissimus. cum kune-
gunda vxore v̄ginitatem vl̄ certe diuinā castitatē suauit. Quoz
suasione z precū instantia stephan⁹ hūgarie rex z s̄iecti sibi ppli
ad fidē xp̄i fuerūt p̄uersi. Sorozē em suā regi hūgaroz ī vxorem
collocauit. Ita aut caste ac sancte cū vxore vixit vt vterq; in mor-
te miraculis claruerit. In vita em nil p̄termisere qd̄ ad honorem
dei p̄tineret. Nā z babenbergēsem fundarūt ep̄atū. Et diuus im-
pator multis p̄dijs dotauit ac ornamentis decorauit. Sedes q̄z
ep̄ales biltensbeym (vbi a puero enutritus z litteris edoctus fuit) Addebur-
gā. Argentinā. Misnā. Hersburgā. q̄ barbarica immanitate adiacentiū scla-
uoz vastate fuerāt restaurauit. Veniq; post multa bella in bohemia germania
ytaliāq; strenue gesta. Obijt ad annū salutis xp̄iane primū z vigesimū sup̄ mil-
lesimū. magno de se relicto apud suos desiderio. Qui z post mortē etiā multis
claruit miraculis.

Conradus secūduſ origine sueuus siue vt ceteri volunt natione francus.
z ex matre de primis francoz regibus q̄ a Troia venerāt originem traxe-
rat. defuncto heinrico impatore anno salutis. M. xxi. ab electorib⁹ in germa-
nia cesar deligitur. Qui in heinrici impatoris militia ordines duxerat. Et suū
in ytaliā aduentū annis ferme tribus distulit. Per qd̄ tps̄ multi ytalie magna-
tes z populi cōiuratione inita sese in libertatē asserere. Et declaratū cesarē euz
aduenisset armis repellere p̄stituerūt. Id cum intellexisset Conradus. neq; em
in ytalia obscur. veniēs in ytaliā copiosum duxit exercitū. Mediolanū cū ve-
nisset armis ē repulsus. ideo agro vastato mediolanū obsedit. Nō prim⁹ inde motuz se cōminatus q̄ pa-
riter incēsum vrbe solo equaret. s̄ dū in die penthecostes coloniē archiep̄us missaz solēnia in p̄pinq; vr-
bi ecclia celebraret. p̄ sp̄m vidit. cōradoq; dixit beatū ambrosiū germanis excidiū. nisi abscederet comi-
nari. Itaq; conradus motis a mediolano castris. romā veniēs aurea a ioanne vigesimo corona z imperij
titulis inter eudonē angloz z rudolphū burgūdionū reges ē ornatus. inde roma p̄fectus. pacatas post se
linquens ytaliā in sclauos primo. postea in hūgaros duxit. cōpressisq; illoz motibus exercitū apud tre-
ueros metensēsq; reductū distribuit in biberna. Conradus vō impator apud treueros p̄stitutus cum Ru-
dolphus burgūdionū rex suoz seditionibus veratus fuit. Quāobzē Cōradi fidei z p̄cincio se cōmisit. re-
gnū illi burgūdionū pmisit. qd̄ ab impatore in puinciā redactū. Et burgūdia postmodū longo tpe impia-
lis appellata ē. Rex aut angloz filiā suā heinrico cōradi impatoris filio in m̄rimoniū collocauit. Inde cō-
radus deuotōis cā romā veniēs p̄ mare adriaticū rediēs distempantia aeris multos amisit principes rel-
uersus infranciā in trajecto inferiori moritur. anno regni sui. xvij. impij vō. xiiij. fuit vir armis strenuus
consilio prouidus. sapientia forensi p̄ditus z ciuili. z in religione xp̄iana deuotus.

Linea imperatorū

Heinricus secūduſ kunegūdis

Conradus secūduſ

Cometes Anno tercio heinrici horribilis aspectu
apparuit. flāmas huc atq; illuc dispergēs. Solis
item eclipsis anno eius septimo facta. Lunaq; in sangui-
nem versa visa est. Et terremotus fuit magnus. Insup
z facula ardens instar turris cum magno fragore e celo
decidit. Quibus malis confestim in ytalia maxime. z in
toto ferme terraz orbe valida fames est subsecuta. pau-
loq; post in ytalia tanta peste laboratū ē. vt plures mor-
tūi q̄ superstites haberentur. quā calamitatē fons in lo-
thoringia in sanguinem versus futuram indicauit.

Berta etas mudi

Genealogia diui heinrici imperatoris

Gloriosi atq; sanctissimi impatoris beinrici: Qui inter ceteros reges germante cū sua conthozali di-
 ua kunegūdis v̄gine sancta. vite sanctitate ac v̄tutibus precelebatur. Ob eius merita, arborē de eius
 genealogia. Itidem de maiorib; kunegūdis impatrici posuimus. Qui i morte miraculis multis clarue-
 rūt. Arbor aut signata. in qua radice luitolfus saxonie dux ponit̄ descripte p̄geniei pater. Et in ramis ei;
 ⁊ frondibus ab eo descendētib; filij ⁊ nepotes vsq; ad beinricus sanctum ponatur. distince describit.
 Et a carolo magno origo vxoris eius manifestatur.

Cemporibus inuictissimi imperatoris caroli magni. qui nulla interposita mora i saxonos ydolatras
 Acopias mouit. cū quibus ad plures annos bella gesserat vicit. ⁊ fidem xp̄i suscipere coegit. Inde il-
 lustrissimus dux saxonie luitolfus nomine regimē p̄uincie suscepit. Is romā petijt. corpusq; sancti inno-
 centij a summo pontifice obtinuit. Eius filius nati maior Bruno bella cū tonis gessit ⁊ i mare baltico pe-
 rijt. Oito alter filius in ducatu saxonie successit. Hic habuit filiū qui beinricus hūilis dicebat. Et filiā ba-
 bam matrē alberti comitis babenbergēsis. De cui; nomie idē mons babenberg dictus est. quem ob ne-
 cem fratris sui Conradi ludouicus imperator vt p̄missum est decollauerat. Et ludouico sine filijs. mortuo
 Conrad; occisi cōradi filius. in regno instituit. Mortuo quoq; sine herede cōrado. primates beinricū hu-
 milē coronauerūt. Is duxerat mathildē setē p̄uersatōnis feminā. Ex qua genuit ottonem magnū ⁊ bein-

Genealogia sancte kunegūdis imperatricis:

Berta etas mūdi

ricum ducē baioarie. Otto magnus genuit ottonē ruffum q̄ otto secūdus genuit tertium. Heinrichus dux baioarie genuit heinricū sanctū. Is bezilo dictus q̄ ab incarnatione dñi. 995. obiit sepultus Ratispone in cenobio sancti hemerāmi cū tali epigramate. Heinrichus romani regis p̄r z defensio legi bauarie cultus p̄r est. hic dux heinricus sepultus. Fuerūt ei nati duo filij z filia vnica primus pius heinricus babenbergensis postea ipator scōus Bruno ep̄s augustē. filia aut̄ geysila q̄ nupta stephāo regi hūgarie regnū ad xp̄i fidē p̄uertit. Dñi aut̄ heinricus ipator vxorē vt sororē diligens. quā nūq̄ cognouit. Cū plem se nō habiturū sciret. terrena in celestia cōmutans ep̄atum in honore sancti petri sc̄iq̄ georgij p̄stituit. pluraq̄ alia pietatis opa. Is appropinquās morti. multitudo ingēs demonū magno strepitu an cellā heremite sancti trās siens. heremita aperiēs fenestrā vltimū de societate interrogās. q̄s esset. Is r̄ndit legio demonū sumus. q̄ ad mortē cesaris p̄peramus. si in eo quid repiemus. Ille adiurans diabolū vt rediret. q̄ reuertens ait. Nihil p̄fecim⁹. bona em̄ z mala eius in statera posita. adustus ille laurētius ollā aureā immensi ponderis attulit. Et dū superasse videbamur illa ad bona. p̄iecta. pond⁹ excessit. ideo iratus aurē vnā olle p̄fregi. Appellauit aut̄ calicē diabolus ollā quā impator eccie mersburgensi in honore dñi Laurentij fieri fecerat. cui ob magnitudinē due aures inerāt q̄ adhuc p̄plo quotannis ostendit. Repertūq̄ ē impatorem heinricum tūc ad dñm migrasse. Et vnā aurem calicis fuisse fractam. tercio ydus Julij.

Carolus quoq̄ magnus optime de romana eccia meritis. ac solempni decreto a pontifice summo impator p̄nūciatus tandē senio grauis ludouicū filiū aquitanie regē z imperij successorē reliquit. Ludouicus aut̄ cognomēto pius impator inter ceteros filios. tres filios habuit. Carolū regem gallie. Alterū ludouicū regem frācie. Tertiū Sigifridū rhemi comitē palatinū. Is ex vxore sua machtdis tres filios ac filiā vnica genuit. Theodericus primus ep̄atū metensem rexit. Alter adelberus canonicus metensis. Tercius palatinus rhemi heinricus noīe p̄nūciā baioarie sibi adiūxit. Cui filia a deo data fuit om̄i probitate z sanctimonia ornata. filia hec nobilis kunegūdis diuo heinrico impatori m̄rimonio iūcta. cū eo in om̄i castitate vsq̄ ad obitū vitā celebre pegit. Verū instigante diabolo eā de milite suspectā hūit. ideo sup candentes vomeres. xv. passibus nudis pedibus eā incedere fecit. q̄ ascendente ait. Sicut me o dē ab heinrico z om̄ibus alijs intactā nouisti. ita me adiuua. Cui vox audita ē dicere. Virgo maria te v̄ginē liberabit. Totamq̄ candentē massam illesa p̄currit. Tandē cū post obitū mariti in monasterio a se fundato in bassia cū om̄i sanctitate ac v̄tutibus diuinis āns. xv. vixisset. migravit ad dñm. sepulta deinde bamberge ad latus heinrici quā Innocēti⁹ q̄rt⁹ papa. p̄ crebra miracula sc̄tāz cetui aggregauit. Cui⁹ festū terco marcij celebre h̄r

Corizantes per annum

Ontigit t̄pibus heinrici i-
peratoris mirabile p̄r in-
auditū. Cū in villa q̄das saxonie
in madeburgēsi diocesi. vbi erat
eccia sancti magni q̄dā sacerdos
missam celebraret in vigilia nati-
uitatis dñi. decem z octo viri sil-
cū. xv. mulieribus i cimiterio ec-
clesie vbi celebrabat. choreas du-
cendo alta voce cantarēt. sacerdos
temq̄ ip̄m celebratē impediēbat
Mandat illis sacerdos. vt tace-
rent aut inde recederēt q̄ sacerdo-
tis verba deridentes. desistere no-
luerunt. Is amaricatus imp̄can-
do inquit. Placeat deo z sc̄to ma-
gno vt ita cantantes p̄maneat̄s
vsq̄ ad ānū corizantes. Et ita fal-
ctum ē vt toto illo anno sine inter-
missione aliqua. corizando canta-
rēt. Mirabile dictu toto illo tēpe
nec ros nec pluuia sup illos ceci-
dit. Sed nec lassitudo nec fames

willigisus ep̄s

illos affectit. nec vestimēta nec calciamēta eoz toto illo tpe attrita sunt. Anno aut̄ reuoluto horebert⁹ archiep̄s in cui⁹ dyocesi hoc mirabile cōtiguit ad locū veniēs a nodo quo sacerdos illos ligauerat. absoluit atq̄ añ altare dicte eccie reconciliauit. filia p̄sbiteri cū duob⁹ alijs p̄tinuo exanimata ē. ceteri cōtinuis trib⁹ noctibus. primis dormierūt aliq̄ postea obierūt. Ceteri v̄o p̄nā suā mēbroz tremore. p̄dieūt. hoc scriptū reliquit vber-
tus qui fuit vnus ex eis.

Willigisus archiep̄s magūtīn⁹. Is ortū būilem h̄ns
Ap̄rem q̄ currū z bigas facere solebat. iō i thalamo or-
nato grossis lris scribi iussit. Cui⁹ ip̄e clauē s̄ diligēt i cu-
stodia suās itroire solus p̄suevit. Et legere scripturā. q̄ ta-
lis erat. willigise f̄cole v̄n vener. b̄ appēdit z rotas i pietē
vt statū sue paupertat̄ aḡscret. inde rote in vexillo eccie mo-
guntine habētur. Is heinricū consecrauit.

Geysila v̄go nobilissima soror heinrici ipator̄ stephano vngarie regi collocata.
Cui⁹ opa rex ip̄e z ppli hūgarie integram xp̄i fidem accepere.

Reges hungarie
S. Stephanus

S. Emericus

S. Ladislaus

nes bellicas liceret. horas canonicas vna cū sacerdotibus caneret. Hac autē pietate h̄ meritū ferūt. vt cū oppidū quoddam ex hostib⁹ obsideret. neq; horas suas intermitteret. mentia hostiū diuinit⁹ corruerāt. statimq; irruentibus suis oppidū caperet. Et cū pitissimus esset musicus ferūt eū seqntiā Sancti spūs assit nobis gr̄a cōposuisse et alia.

Albert⁹ q̄s ep̄s carnoten. ym̄pnū chor⁹ noue hierlm fecit et solē iusticie et stirps yesse. Is a br̄a v̄gine lacte eius recreatus ē in sua infirmitate.

Udo episcopus

Eriger⁹ q̄s abbas lobiē. Et albo abbas cenobiū floziacē tū clarueit. sc̄tus q̄s mederie⁹ abbas edo. Duenb ac emotus ep̄s leodiens̄ sapia ac sc̄ia clar⁹. Silr roger⁹ ep̄s beluacens̄ om̄i virtute preclarus.

Stephanus hungarie rex. filius geyche. ex sarolth filia gyula nat⁹ in adolescentia sua bellū s̄ Lupan ducem forte et potentem gloriosum gessit. et victoriā obtinuit. postq; regie celsitudinis coronā diuinit⁹ adeptus fuit. famosum bellū s̄ gyulā auūculū suū pegit. quē cepit ac cū vxore et filijs in hungariā am misit et r̄gionē ei⁹ vltra siluā hungarie adiunxit. Accepta v̄o vxore geisila matrona sanctissima henrici p̄dicti sororis adiuuāte alberto pragensi ep̄o primus stephan⁹ rex vir eius. et postmodū oēs regni populi p̄uersi. et xpi se fidei subiugarūt. fuit em̄ innocētia. benignitate. religione. gr̄a. ac hospitalitate regina insignis. Post hec stephan⁹ rex deuicit ducē bulgaroz opulentissimū. ex cui⁹ spolijs cenobiū in honore sc̄ti petri in ciuitate. q̄ vetus budavocaf extrui fecit. Cū v̄o om̄es vicinas nationes subiugasset. coronam emerico tradere volens vt diuino obsequio ac cōtemplationi vacare posset. Is tñ morte p̄uent⁹ stephan⁹ igif exacerbat⁹ graui morbo corrept⁹. Tandē sanctitate et gr̄a plenus. tricesimosextimo sui regni incarnationis dñice. M. xxxviij. in die assumptionis marie sc̄toꝝ p̄sortio adiūgitur. Sepult⁹ in basilica albensi. quā in honore dei genitricis cōstruxerat. vbi crebris claret miraculis cū sua controzali.

Emericus hūgaroz rex stephani regis ex geisila vxore filius. Cum plures habuit filios. Ille p̄ ceteris in primeuo adolescentie flore supra comunē hoim naturā. diuino munere s̄blimatus. iusticia prudētia. mansuetudine. misericordia. largitate. humilitate. et patiētia armatus. fuitq; deo amabilis et hominib⁹ honorabilis. Cui p̄ administratōnis et gubernādī regni sollicitudinē cōmisit. bt̄is dux morte p̄uentus p̄pria. raptus de medio. ne malicia mutaret intellectū. Et adhuc cū sponsa vxore sua v̄go existens. migravit ad dñm. Qui postea p̄pter eius frequentia miracula. sanctus ab om̄ibus extimatus est.

Ladislaus hūgaroz rex. fide catholicus pietate p̄cipuus. cōi p̄sensu ad regni gubernacula electus. q̄si laus diuinit⁹ data p̄plo interpretat. Is ob celestē coronā. regiā capiti suo nunq; imposuit. Suscepto regno fuit consolator afflictoz. Abluator oppressoz. pius p̄ orphanoz. et ab incolis regni pius rex appellabat. adauxit rempublicā hungarie. dalmaciā atq; croaciā adiunxit. Bella q̄s plura s̄ cunos hūit. de qb⁹ mirabile victoriā diuinitus obtinuit. Cōtriuitq; dñs cunos. et rex cū triūpho in hūgariā rediit. Inuasit et rusciā q̄ regi fidelitate polliciti sunt. Irruitq; in poloniā et bohemiā. de quibus cū gaudio ad p̄pria remeavit. Post hec in prochia castri bithoz inter flumē kewres in venatione sua inuenit locū. vbi angelico amonitu mōsteriū in honore v̄ginis marie (quē locū warad noiauit) cōstruere fecit. sc̄titate tandē ac v̄tutib⁹ plen⁹ migravit ad p̄sortia angeloz. anno regni sui. xix. sepult⁹ waradimi. āno dñi. M. xcv. tercio kal. Augusti.

S. Robertus rex

Rober⁹ rex fr̄acie ea tēpestare. nō min⁹ piam. quā regalē vitā ducebat. Nā et doctrina et sc̄titate oēs reges xp̄ianos antebat. vt disputationib⁹ nulli secūdus haberet. quē merito laudamus. Cui⁹ preterea tanta fuit religio. vt q̄tiēs sibi p̄ occupatio-

Heribertus item archiep̄s colonien. v̄tutibus et sanctitate claruit.

Ebhardus p̄ticius vener⁹ pannoni ep̄s vir vtiq; bon⁹ atq; doctissimus hisdē t̄pib⁹ martyriū ab hostib⁹ xp̄iane religiōis eq̄ssimo ptulit aīo. Cū capiētes increduli ad currū ligauerūt. et in mōte altissimo educentes p̄cipitem tederunt. et turpiter laceratum interfecerūt.

Udo archiep̄s madeburgē. Is in eadē vrbe scolari indocil obtusi ingenij. ip̄lorās auxiliū regie celi. q̄ ei pollicebat sapiam et ep̄atū. et cū doct⁹ euasisset. metropolitan⁹ postea efficit. imemor p̄prie salut⁹ voluptati idulgēs bona ecclie neglexit. iō oib⁹ odiosus. Inde i valle lilioꝝ abbatissam ord̄is cisterciē. ad libitū hūit. i nocte vox itonuit. Lessa de ludo. qz lusisti sat. Udo. q̄ in delitijs p̄seuerās. Tandē frideric⁹ canonic⁹ eiusdē ecclie nocte i choro sancti mauricij videbat turbā sc̄toꝝ. et vdonē pena capiti dānatūq; pugil decollauit. q̄ de latē abbatisse adduct⁹ fuit. et a v̄gie maria corā filio accusatus. ac sic infelici fine p̄nt. b⁹ horrēdi. p̄digij mēozia. cruoz ifelicē vdonis i marmore cādido oñtat ad terroꝝ alioꝝ ep̄oz.

Sexta etas mudi

Silvester eius nomis terci^o papa. p^{ri}o roman^o. p^{re} lauretio. in locū pulsi b^{en}dicti surrogatus. nō diu in pōtificatu māsit. Mono ei z q^udragesimo die factione suorū b^{en}dictus restituit. Cū ergo iniuste occupatā aplicam sedem diebus; vnde q^uinquagesimo tenuit. b^{en}dictus non^o in reddita sibi sede in vno mēse. diebusq; vno supra vigesimū p^{er}manens. eā Joanni archidiacono p^{ri}mo suo vel vendidit vel p^{ro}misit kalēdis maijs. q^u gregorius sextus appellatus. eo em̄ tum pontificatus deuenerat. vt q^u plus largitione z ambitione. non scititate vite z doctrina valeret. Is tantūmō dignitatis gradū bonis opp^{ro}ssis z reiecti obtineret. quē morē vtinā nō retinuisent n^{ost}ra t^{em}p^{or}a. Hic cū primū sabin^o cardialis nō a collegio s^{ed} largitōe pontifex creatus. quo pulso b^{en}dict^o denuo restituitur. tumultuāte vrbe z nūc vnū. nunc aliū appetente. Cū pplus recto caruit z malos plures q^u bonos facerent.

Anno mundi. 6233. Anno xp̄i. 1034.

Gregorius sext^{us} papa. sancti iohannis ad portā latinā archidiacon^o. v^{el} vt alij scribūt archicanonic^o. pōtificatus a b^{en}dicto (vt dixim^o) accepit. has ob res henricus tercius sibi nūciata. iniq^{ue} vt debuit aīo ferens. copias in ytaliam ducēdas ad diem puenire iusserat. in ytaliā cū magno exercitu veniēs romeq; turbatā rem ecciasticam cōponere ē annisus. p^{ri}bus itaq; nō rome solum s^{ed} vicinarū q^u ytalie p^{ar}tiū ac ordinū q^uācūq; religiosis ex more cōuocatis. Synodus celebrata ē. in q^u b^{en}dict^o nonus. silvester tercius. z gregorius sunt dānati. Cūq; tanq^u tria teterrima monstra abdicare se magistratu coegisset. Synderū babenbergēsem ep̄m cui Clementi secūdo fuit appellatio. pōtificē creat. Gilbert^o t^{em}p^{or}is hystoriarū scriptor affirmat Gregoriū bene de ecclesia dei meritum esse ad sedem apostolicam labefactatam sua magnitudine breui restituerit cuz latrones quorū seuiicia pegrini ad vrbem religionis causa accedentes necabātur. e medio sustulit. ideo a perniciosis hoibus homicidam z sanguinis hūani appetentissimū habitū idq; a cardinalib^{us} p^{ro}dicari solitum. Adotum gregoriū in ea egritudine qua postea moritur. cardinales vocatos verbis castigat. q^u id q^u iuste fecisset liuore reprehēderēt. Inquit cū mortuus fuero corp^{or}is aīfores ecclesie sistite vectibus obseratas fecere mādāta atq; porte cohorto graui vento aperte sunt. z corpus oīm admiratione introlatus magne sanctitatis opinione. q^u in pōtificatu sedit ānis duob^{us}. mētib^{us}. vii. durante scismate.

Clemēs eius nomis secūdos babēbergēsis ep̄s antea syndegerus vocatus pontifex creatur henrico terciō cesare annuente. vel impante. in synodo ad hoc collecta. ab eoq; henricus augusti impatorisq; titulis p^{ri}nte synodo ē ornat^{us}. Tradūt vō multi hūc clementē romanos ne ī errores supiorib^{us} siles inciderēt. iureiurādo adactos a pōtificū electionib^{us} p^{ro}hibuisse. nisi iussu impatoris id facere cogērētur. fecit id impator cū videbat eo licentie factiosum. quē q; z potētē q^uis ignobilē deuenisse. vt corruptis suffragijs tātā dignitate cōsequit. Interim henricus capuā vsq; p^{ro}fect^{us} postq; satis puincia composuerat. romā z inde in germaniā ē reuersus. Alix dū henricus germaniā attigerat cū clemēs pōtificat^{us} sui āno nono obiit veneno. vt aliq^u dicūt absumptus.

Damasus secūdos natione bavar^{us} cognomēto bagnari^{us} pōtificatus post clemētē inijt. Is ān stephan^{us} vocatus. q^u stephani cura clemētē ferūt infectū. q^u ea rōne aliq^u credūt. q^u illico post clementis mortē pōtificatum p^{er} vim occupat. damasus aut tantūmō tres z. xx. dies vixit. Adeo em̄ inoleuerat hic mos. vt iam cuiq; ambicioso liceret petri sedem inuadere. Sed obstit de^{us} vindex. vt is ceteris exemplo esset.

Leo nonus natione alemānus. Anno dñi. M. xlix. pontificatū hac rōne inijt. Nam vacante sede romani p^{ri}usq; de noui principis creatione q^uoq; intentaref. henricū impatorē in saxoniā agentē adierunt. pontificem ab eo de mala cōsuetudine petitori. Cūq; rex illis satisfacere cupiēs nullū theutonice gentis p^{ro}latum ad sue volūtatis assensum inducere posset. ad germanos se veritit puicitq; p^{ri}bus brunonē ep̄m tullensem virū simplicem. Cui p^{ro} vesuncium in pōtificali habitu romā petenti abbas cluniacēsis z yldebrandus monach^{us} saona etrusca vrbe oriūdu forte obuiauerūt. vsq; adeo aut dictorū religiosorū suasio valuit. vt episcopus periculis apostasie euitare cupiēs. papalia deposu erit ornamenta. deduxerūt illū romā peregrini habitu incedētē. Tandē die sexti mensis ab inchoata vacatione vltima. in leonem nonū romanū pontificem canonicē est assumptus. Fuit autem vir pietate innocentia benignitate gratia hospitalitate adeo insignis. vt eius dom^{us} peregrinis z pauperibus semp^{er} pauerit. Et leprosi ante fores inuentum in lecto suo collocari precepit. Is mane quesitus nusq; repertus xp̄ni pauperis loco recubitus creditum fuit. Moritur autem sui pontificatus anno quinto mēse. 2. die. 6.

Linea summoꝝ pontificū
Silvester tercius

Gregorius sextus

Clemens secūdos

Damasus secūdos

Leo quintus

Henricus eius nominis tercius, Conradi predicti filius, siue vt alijs placet gener. que electores successore dederunt. anno dñi. M. xl. impauit annis decem et septē. Is genitori suo nō dissimilis in virtutibus, immo p̄cellior p̄hibetur. accepta vxore p̄e viuente filiā regis angloꝝ pulcerrimā. q̄ de adulterio false accusata. eā puer que ex anglia adduxerat s̄ delatōem gigantee molis se opposuerat i duello (diuino fret̄ auxilio) defendit. succiso poplite. victoria potitus. Viro inde repudiū p̄sensit. et in habitu religioso vitā finiuit. Inde nobilissimi ducis pictauēsis Hulhelmi sorore agnetē duxit vxore. Et apud ingelheim regio more nuptias celebrans oēs histriones mimos et ioculatores iussit expelli. Atq; oia q̄ illis more principis in vestibus equis et pecunia danda erāt pauperibus dedit. Fuit aut̄ natura admodū iocūdu. hominib; affabilis omnibus humilis. hostibus terribilis. pauperibus pius et largus. henricus autem primo electionis sue anno in oldericū regē bohemoꝝ hostiles aios p̄ se ferente ducens. ideo re infecta in germaniā se recepit. q̄ pares bohemoꝝ germanoꝝq; copias. pares quoq; p̄loꝝ euentus habere vidit. S; eo q̄ secutus ē anno. cū maiore paracioꝝ exercitu eūde aggressus oldericū regem p̄lio superauit. Cū captoq; et p̄ federa liberato egit. vt bohemi quotannis romano principi tributa soluere teneretur. Dissidebat eo tpe hūgari. et magnis comissis p̄lijs. pars petro regi suo minor numero. s̄ dignitate melior fauebat. maior alta aduersabatur. Eūq; sine he habuerūt cōtentiones. vt pulso per arma petro et alboino q̄dam in regem assumpto dissidiāq; nihilomin; et certamina inter principes et populos cōtinuarēt. Confugerat vere ad cesarem petrus. Et sue vngaroꝝ saluti opem supplex orauerat. Quare ingressus vngariā cū exercitu henricus. alboino fugato. petroq; restituto. regni illius contentiones motusq; sedauit. Rome interim inaudita alias i p̄o tificatu dissidia inchoauerāt. Cū magno igit̄ comitatu ad cōponēdam pacē romā venit. vbi synodo cōgregata b̄ndictū. 9. siluestri. 5. et gregoriū. 6. p̄o tificatu se abdicare coegit. et syndegeꝝ ep̄m bambergens. qui clemens secundus dictus ē creauit pontifice. vt p̄missum ē. a q̄ etiā coronā imperij accepit. quo facto romanos in verba sua iurare cōpulsit. vt de cetero pontificū electioni. se nequaq; interfuturos nisi de mandato imperatoris id facere cogèrent. inde capuā p̄ficiēs multos milites secū aduexit. qui sarracenis regioni infestis resisterent. atq; inde in germaniā regressus. constantiensi synodo affuit. vbi omnibus veniam rogantibus indulxit. ac pacē in sueuia ac alijs p̄uincijs regia censura confirmauit. Tandē languore deficiēs obiit. filiū prius regem constituens. Sepultus Sp̄re.

Vincencius gallus et martinus cū gottefrido viterbiensi historiarū scriptores. de hui; henrici ortu miraculoso. diuinaq; p̄motione historiā admiratione dignā cōposuere. Conradus em̄ impator secundus nulli violatori pacis parcens. Vñ hac occasione motus. Leupoldus comes violator pacis verens ab impatore occidi. in siluā remotissimā fugit. ibi cū vxore sua in tugurio paruo latitabat. Contigit impatorē a venatione sua fortuito casu illuc diuertisse. ac ibi p̄noctasse qua nocte vxor comitis masculus pepit. Quo vagiente vox de celo ait. Impator infans iste. erit tibi gener et heres. Qua voce trina vice audita ipator diluculo surgens. repertis suis famulis duobus. p̄cepit vt infantē occiderent. qui hūana misericordia moti. sup arborē posuerūt. regi cor leporis p̄ corde pueri adducūt. Dux p̄teriens eū repiens ali iussit. et in filius adoptauit. Longo post impator in domo ducis cernēs hūc adolescentē habēs euz suspectū. ne is sit quem occidi iusserat. In equestre assumit. p̄cipiens vt l̄ras regine deferat in q̄bus p̄cipiebat regine vt visis litteris illico eū occidi faciat. Is rem ignorans in domo sacerdotis q̄scens q̄ dormienti l̄ras subripuit. ac aperuit hīs horrendis visis. alia scripta apposuit. Cū videris hūc o regina cōfestim ei filiā n̄ram dare velis. vti diligis vitam tuam. Qui cum hīs abiens ei filia regis tradita fuit. Sic rota fortune rem variasse dicitur. Ille autem locus nemoꝝ vbi creatus fuit in silua nigra. hirsantia vocat̄. vbi nobile cenobiū mōachorum exstructum fuit. Cum hec vera esse ponūtur mirabilis p̄fecto deus in omnibus operibus suis.

Italem plagā currens super solem ad occasum vergēs sup terrā cecidit
Henricus hic nobilis impator. Cū in die p̄thecostes in germania apud magutiā id festum solenniter perageret et paulo ante missam loca iuxta impatorium solium pararentur diabolo incitante inter famulos archiepiscopi maguntini et abbatis fuldensis cenobij orta dissensio quis dominus eozū iuxta impatorē p̄pius sedere deberet. Cum hic abbas tate potentie fuit. vt multa milia armatoꝝ impatori mittere poterit. habens p̄uilegiū vt ad dexteram impatoris sedeat. post varia verba ventum est ad pugnam. atq; furore theutonico omnia cōmiserunt ecclesie pavimentum sanguine repletur. Verum ep̄iscopis et alijs cōuolantibus. vnitas inter eos reformata. templum purgatum. missa cū multa deuotione celebrata. Sed cum ad illum versum sequentie ventum est hunc diem gloriosum fecisti. vox ab aere lapsa est dicens. hunc diem bellicosum ego feci. quo audito rigētibus omnibus p̄e timore. impator diligenter intendens leticiam diaboli. Tu inquit omnis malicie inuentor diem luctuosum fecisti. nos per dei gratiam qui illum gratiosum fecit. pauperibus et indigentibus gratiosum redemus. Cōpleta cū summa deuotione missa. vocatis egenis et pauperibus omnia p̄ciosa et baria eis distribuit. suis manibus illis seruiēs.

Betta etas mūdi

Capanus astronomus

Hugo abbas

Theobaldus

Theobaldus etiā nobilis frācus vir religiosus hīsdē q̄s t̄pibus apud vicēti-
nos et doctrina et vite sc̄titate multo ī p̄cio fuit. ac quedam composuit.

Ermān⁹ p̄terea d̄ctus et ip̄e religiosus p̄ria alemān⁹ ingenij p̄stantissimi vir
hac etiā tēpestate cū ī diuinis exercitatissim⁹ esset. multos q̄dem et egregios
coposuit hymnos. atq; in honore v̄ginis marie nonnullas celebresq; coposuit. inter q̄s Salve regina pre-
cipua habet. Sed de q̄dratūra circuli multa et docte et acute descripsit. ac quedam alia.

Malefica quedā auguriatrix. in anglia fuit quā mortuā
Et imponētes sup equū terribilē p̄ aera rapiūt. Clamores
quoq; terribiles (vt ferūt) p̄ q̄tuor ferme miliaria audiebāt
Empozib⁹ quoq; heinrici tercij impatoris ecclia glo-
riose resurrectionis in hierusalem. q̄ ab arabibus de-
structa fuerat. a fidelibus reedificata fuit. Postq; ei egipti-
orū potentia contra persas inualescere cepit. añ thurcorum
aduentū ab egipto in anthiochiā regiones vniuersas occu-
parūt. Urbs quoq; sancta cū adiacente regiōe in eoz tene-
nit potestatem. Inde p̄fectus calipha om̄i impietate plen⁹
deo et hominib⁹ odibilis. inter cetera nephanda eccliam do-
minice resurrectionis (que per venerabilem virū maximū
eiusdē loci ep̄m p̄cipiente constantino magno augusto edi-
ficata fuerat. postea per modestum tempe heraclij impato-
ris instaurata) funditus deici mandauit. Viruta ē autē āno
ab incarnatione domini. Ad. xvij. quo tempe ei p̄fuit vir
sincerus hereticus nomine eiusdem tyranni auūculus. m̄ris
eius frater. Inde cōditio fidelū ex dolore mestissimo et plu-
ribus augurijs in peius se v̄tit. Exempto rebus humanis
p̄scripto tyranno. filius eius dāhermitius ex petitione cō-
stantinopolitani agere cepit. reedificandi potestātē fidelib⁹

concessit. Cum autem vires xpianorū in hierosolima: p̄
instauracione non sufficientes esset habita petitione ad
imperatorem constantinopolitanum. Is de pprio fisco
sumptus necessarios ministrari p̄cepit. Eāq; vt nūc est
eccliam sancte resurrectionis anno ab incarnatione d̄ni.
Ad. xlviij. miro ardore reedificarūt.

Capanus celeberrimus doctor. et maxim⁹ astro-
nomus. Hac tempestate in precio ex̄ns. nonnulla
accuratissime scribit. atq; errorem aliquātulus. in ptolo-
mei magni astronomi. calculatione adiuuenit. videlicet
quo ad lune et stellaz motū. ac etiam in nonnullis alijs.
Hunc tamē preclarū virū excusatum habet. cū hoc ei nō
puenerit. ob ingenij defectum. v̄z ob penuriā tempis.
maxime quo ad motum octaue spere ad quē longū tēp⁹
requiritur. eius theozica ac computus laude digna sunt

Guido quidam celeberrimi nominis musicus. pa-
tria etruscus ex ciuitate arretio natus. Et ipse per
hoc tempus plurimū claruit. et canendi modus in sacris
videlicet per flexuras et digitorū notas dinumerādo. me-
liustulum reddidit. ac regulas tradidit.

Hugo cluniacensis abbas homo sane (p̄ter doctri-
nam) genere. pietate religione. clementia atq; insi-
gnis. per hoc tempus in odilonis abbatis loco substitui-
tus nonnulla perscripsit eruditione et laude digna.

Lanfrancus natione papiensis. doctor quidē eximi-
us. et anshelmi egregij doctoris p̄ceptor. Hīsdem
t̄pibus in gallijs insignissim⁹ fuit. q̄ cū apud parisijs le-
gendo. scribēdo. disputādo clarissim⁹ haberet. tact⁹ di-
uino spiritu scol abrenūciavit. et ad ppria remeavit. vbi
rebus suis paupibus erogatis maxima cum hūilitate q̄
ad vixit soli deo tanq; verus xpi fu⁹ militavit. q̄ postea
ex abbate cadom̄. fact⁹ archiep̄s cātuariē. pleraq; bo-
na in ecclijs anglie fecit. Sic p̄ ceteris libz insignē noīe
Scintillare d̄ berengarij errores coposuit. et alia p̄clara
edidit.

Guido musicus

Lanfrancus

Bernardus contractus

Corpus gigantis. ea tempestate pallantis Euandri filij. in q̄dam sepulcro repertū ē. ad cui⁹ caput lu-
cerna accensa inuenta ē. Cui⁹ sepulcri epigrāma erat. filius euandri pallas quez lancea turni. militis
occidit more suo iacet hic. hos versus tūc nō editos arbitrātur. quāuis carmentis lras latinas inuenisse di-
catur. s̄ ab ennio vel alio poeta antiq̄. habebat id cadauer in medio pectoris vulnus. Cui⁹ hiat⁹ quatuor
pedibus ⁊ sem is mensurat⁹ ē. lucerna aut̄ ardens inuenta nullius liq̄ris aspergine aut flatus violentie ex-
tingui poterat. Sed q̄dā stultioris ingenij subtus flāmam stilo foramē fecit. Quo facto mox aer s̄ intra
uit ignis euauit. Corpus aut̄ tante vastitatis erat. vt muro applicatū altitudinē menū vinceret. Sed dieb⁹
pcedentibus stillicidijs infusum. cōem mortaliū corruptione agnouit. soluta cute neruisq; fluentibus.

Berengarius

Berengarius doctor natione turonens̄ andegauens̄ archidiacon⁹ p̄ hec tē-
pora euz diu sanctitate ⁊ doctrina insignis ⁊ clarus fuisse. ob doctrine sue
amplitudinē primo cōfusus in eucharistie sacro turpiter errauit. et multoz aios
ip̄o suo errore infect. Sed diuina postea illustratus gratia errorem suū publico cō-
cilio vercellis habito emēdauit. vt in decretis h̄ de cōse. di. 2. c. ego berengari⁹
emendacioneq; facta. statim sophisticē discipline studio omisso. primo oīa pau-
peribus erogauit. factusq; p̄duprimus labore manuz suaz quoad vixit viuere
voluit. ⁊ vniuersum vite sue tempus sanctissime contriuit.

Conciliū q̄z vercellense seq̄ntibus annis in vercellaz ytalie vrbe leonis pō-
nificis iussu cōtra istū berengariū ⁊ eius errorem celebraf. in q̄ quidē concil-
lio idē berengari⁹ andegauensis archidiacon⁹ cuiusdā eccliaistici erroris auctor
damnat⁹ fuit. Et postmodū (vt dictū ē) illustratus optime vixit.

Arca idem tēpus anno dñi. M. xl. claruit. b. iohes fundator ⁊ institutor or-
dinis vallis vmbrose. s̄ regula militantis b̄i b̄ndicti. cū q̄busdā p̄stitutō

nibus eoz supadditis. Et in habitu griseo. que religio
multa monasteria in tuscia ⁊ longobardia superiori ha-
bet. Hic itaq; gloriosus sanctus de ciuitate florentie ori-
undus p̄re gualberto milite florentino natus. hac de cau-
sa. vt ex eius habetur hystoria ad religionē se contulit.
Cū inimicias aduersus finitimos gereret q̄ fratrē suū
obtrūcauerat. Die quadā ex agro florentiā rediens ar-
matoz multoz manu stipatus. oportune in eū q̄ fratrē
interfecerat nō p̄cul a monasterio diui minati in mōta-
nis incidit. Qui cū se circūuentū videret. nec salutē spes
sibi p̄poneret. Ad huius iohannis gualberti pedes hu-
militer p̄cidit. suplex p̄ ih̄m xp̄m crucifixū cancellatis
manibus ad pectus. petens sibi veniaz dari. ⁊ fraterne
cedis culpam ignosci. q̄bus p̄cibus cōmotus iohannes
om̄e illud qd̄ susceperat odiū. de fratris nece statim ifre-
git. ⁊ culpā oēm cōdonauit. At cū vltra p̄gressus eccle-
siam diui minati occurrentē intrauit. ⁊ an crucifixi effi-
giē cōstetisset. ⁊ om̄e crimē remisisset. Illico cūctis cer-
nentibus crucifixi ymago motu capitis illud cōprobat
se visa ē. q̄ ob eius reuerentiā capitali inimico pepciss̄
Adhuc crux illa p̄ iudicio tanti miraculi in ecclia mini-
atis p̄e florentiā in monte euz veneratione vsq; in hoc
t̄ps demonstraf. vbi olim fuit monasteriū nigroz mo-
nachoꝝ. nūc aut̄ alboꝝ id ē montis oliuaz. Talis igit̄
miraculi monumento vir sanct⁹ p̄mot⁹. statim se religio-
ni cōtulit. ⁊ vt heremita in eā appennini p̄tem q̄ vallis
vmbrosa d̄ secessit. vbi ⁊ vite sanctitate dei summi in se

Ordo vallis vmbrose.

S. Joannes gualber-
tus monachus

grām maiore exptus ē. atq; ita primus monachus deuotissim⁹ illius sacri ord̄is
vallis vmbrose illis in locis templū posuit. a quo postea multa alia loca nomē ⁊
originē duxere. Hec q̄dē religio postea viris sc̄itate ⁊ sc̄ia clarissimis floruit. Jo-
annes aut̄ fact⁹ religiosus ieiunijs ⁊ abstinentia esce ⁊ potus ac vlgilijs carnes do-
mare cepit. ⁊ ocium vitare. ⁊ orationibus ⁊ pijs operibus insistebat. deinde i mi-
raculis fuit copiosus. languidos sanitati restituit. Tandem beatus pater senio cō-
fectus infirmatus congregauit om̄es abbates varijs ex locis p̄nūciās suū exitum
hortatus omnes ad obseruantia regule ⁊ vnitatem. ⁊ dilectionē fraternā sumpt̄
deuote sacramētis sp̄m celo reddidit. Anno incarnatōnis. M. lxxij. quarto yd̄
iulij celestia petens miraculis plurimis clarus. quā ob causam paulo post grego-
rius huius nominis septimus pontifex eum in numero sanctorū retulit. Sepul-
tus autem fuit post obitum tercia die i ecclia monasterij de pasignano. post cui⁹
transitum deus omnipotens multa per eum miracula fecit.

Sexta etas mūdi

Ulma insignis vrbs sueuie. ad vltiorem danubij ripam sita. qui fluminus ex hilaro ⁊ blauo flumini
 bus in eo loco exoneratur. indeq; nauigabilis redditur. vt Sueuia. baioaria. austria. ⁊ p̄anon̄ia. ob
 nauigia danubij non parua sentiant comoda. Cum v̄o hec inclita vrbs in fundatione imperij inter villas
 quatuor ponatur. ne ab exteris sine ornatu ac muro esse censeatur. Cum galli ingentes ciuitates veluti pa
 risius ⁊ thuronem villas nominabant. Ipa v̄o v̄lma tū muris fossatis ac menijs atq; publicis ac priuatis
 edibus p̄ornata existat. Et nobilibus familijs a t̄pibus caroli magni impatoris aucta sit. ideo in eius lau
 dem ac descriptionem vrbs metra heroico deducta carmin̄ e edita sunt.

Ulma decus sueuie: qua primo ab origine ducat
 Principium: nullis sat certum annabilis extat
 Et q̄ ⁊ antiqua ⁊ presignis sit: probat ipsum
 Nomen: quod lacio desumptum est fonte. q̄ apta
 Almetis plena posita est v̄ligrine terra
 Namq; vbi defoditur circū vrbem: glitea crassis
 Arboribus tellus abilis reperitur: ⁊ inde
 Barbare sp̄reta: nomen capit v̄lma latinum:
 Vrbs libertina est. romani subdita diuo
 Imperio regis: villis ex quatuor vna:
 Non quia villa fiet. sed quondam forte reuicta et
 Vi belli vastata. iterum constructa carebat
 Temporibus certis muris. firmissima iam nunc
 Ipsis: contiguo hos a parte danubius aluco
 P̄efluit: hic sapido repletus pisce: breui illum
 Per mediam labens vrbem cursu blauus intrat
 P̄eterea cincta est fossatis ip̄a profundis
 Turribus excelsis. domibusq; impleta decoris

Affluit ⁊ pluri populo, q̄ multa per orbem
 Oppida: que septi spacio perlacius extāt
 Pulcras inter habet structurās grāde labore ⁊
 Arte atq; expensis opus ecclesiam genitrici
 Sacram diuine: cui vix equabilis orbe est
 Ampla quidem valdē: grandis quoq; molis in altū
 Sustentat laquearia magna: capaxq; frequētis
 Turbe multa inibi festino milia sole
 Conueniunt: hic magna dei veneratio crebro est.
 Quo sol eois exurgens montibus ignes
 Spargit: vix templum parochos continet vnum
 Alma senatores prudentes obtinet: illi
 Publica sagaci disponūt cōmoda sceptro.
 Unde breui creuit: locuples ex paupere serua
 Facta hera: q; multas iā opulentas censibus vrbes
 Perpetuis superat: comitatus tris fere cum omni
 Appendice suo retinet prompto ere coemptos
 Vnam inter plures: non paruo deniq; fructu
 Mercem agitat: panno lino lanag; parato
 Vescanicā hunc aliqui vocitant tractata frequentat
 Negociū variū est: hoīm hinc pars maximā sese.
 Hic nutrit: pereunt multi ditantur in ipso
 Sunt alie laudes vime quas promere cunctas
 Adentio materie prohibet breuiata valete

ΤΕΛΟΣ ΜΟΝΟΚΟΛΟΥ ΑΠΟΡΡΑΜΜΑΤΟΣ

Sexta etas mundi

Victor secundus papa gebhardus antea vocatus. ecclesie existens (quod olim aurea dicitur) episcopus in ordine decimusseptimus. natione alemanus ex bavaria pontificalem dignitatem post leonem adeptus. magis henrici gratia. quam aliquid scribat libris suffragiis. Verebatur enim clerus populusque romanus henrici potentiam. victores igitur proponunt legato yldebando ad henricum ob eam rem misso. quod omnia ex sententia romani cleri imperatorisque proficeret. at victor in sede omnium consensu confirmatus. magna synodus abnuente imperatore florentie habuit. In qua quidem multos episcopos. tum symonem. tum fornicationis causa episcopatu privavit. clericisque admonuit quod maxime ad se pertineret. proposita pena bis quae leges canonicas transgredere. Sunt qui scribant victorem ad henricum profectum. magnificentissimeque ab eo habitum. alij vero yldebandum eo profectum putant. Is enim henricum imperatorem. ne aliquid a se peteret iniusta demulcere cupiens yldebandum subdiaconem ad illum misit. quod opportune curis accidit ut imperator gravi quo obiit morbo implicatus henricum filium romanorum regem ac cesarem dixerit. Victor autem pontifex pontificatus sui anno secundo. mense tercio. die quartodecimo mortuus. vacavit tum sedes dies. xi.

Stephanus nonus papa fridericus antea vocatus. natione lotharingus casertinus abbas. victori defuncto in stephanum nonum pontificem canonice est creatus. pontificatum adeptus statim curavit. ut mediolanensis ecclesia quae a romana ducentis fere annis insolentiter se subtraxerat. Inter alias eam maiorem superioremque recognovit. Is pontifex omnem fere ytaliam atque burgundiam labe symoniacae inquinatam intelligens. yldebandum archidiaconem ipse purgandis reformationisque provinciarum legatum misit. Qui eo munere sicut et ceteris diligenter atque feliciter usus. cum autem pacem florentie provocare cepisset ad octavum mensem. octavumque post diem defunctus est. Florentie quoque in cathedrali ecclesia honorifice sepelitur.

Benedictus decimus natione campanus. qui primus nuncius dicebatur. dum vixere requie pontifici stephano in florentia celebratae erant. cum romani potentiores oppida et castella in urbis terram possidentes capitaneos tunc appellabant. pontificem ex factione sua creare constituerunt. primus tamen omnium gregorius de tusculano ex gente patricia romanus minturnensem episcopum inuitis ac reclamantibus cardinalibus et clericis qui rome tunc erant. in romanum pontificem acclamari ac haberi obtinuit. quem benedictum voluit appellari. Per id vero tempus agnes tertia henrici imperatoris relicta filij regis adolescentis regni curam administrationemque gerebat. Minturno igitur velitrense in romanum pontificatum intruso. yldebandus archidiaconus cardinales et episcopi alijque ecclesiastici cum canonica electionem rome nequirent facere. senas accesserunt. ubi plurimorum consensu yldebando instante. Gerardus vir tanto magistratu dignus eiecto benedicto pontifex creatur. Benedictus itaque mense nono. die. xx. pontificatu deiectus. velitras exulatum abiit.

Nicolaus secundus papa natione allobrogus gerhardus antea vocatus episcopus florentinus. ob virtutem et animi prestantiam. abrogato benedicto baud legitime creato. pontifex maximus senis decernitur. Isque prudentissimus pontifex eo in concilio forma pontificum romanorum a cardinalibus eligendorum instituit quae distinctione vigesima tertia iuris pontificij decreta nunc habent. Secundum quam institutionem factam pontifici. patribusque placuit generale concilium apud sutrinum convocari. Ibi quoque anno domini millesimo quinquagesimo nono. Concilio habito ubi episcopi et proceres interfuere benedictus abdicare coegit. inde romam proficiscens. Secundo apud lateranum concilio habito legem tulit ut in decretis habetur. In eodem concilio quidam reuocatum ab errore suo berengarium ferunt qui arbitrabatur in sacramento eucharistiae non esse verum christi corpus nisi ut in signo et figura misteriose. Sunt qui scribant henricum quartum a Nicolao secundo coronam imperij accepisse. Nicolaus autem vir omni vita probatus. tercio pontificatus sui anno. mense. vi. die. vi. et. xx. moritur. Vacat tum sedes dies. xij.

Alexander secundus anshelmus antea vocatus. patria mediolanensis. episcopus lucensis. mortuo nicolao ob humanitatem benignitatem et doctrinam ab senis etiam pontifex creatur. Isque luca accersitus in pontificali habitu romam venit. At vero cisalpini episcopi arbitrati ob dignitatem provinciae par esse ut e suo numero aliquis eligeretur. Siberto parmensi viro potentissimo admodum amnente ab henrico imperatore obtinere. reclamante agnete ut alter pontifex eligeretur. Reversi igitur in longobardiam pseudo episcopi conciliabulo suorum coacto catolium parmensis in antipapam elegerunt. Cui cisalpini omnes obtulerunt. propter mathildem optimam feminam. Superueniente deinde catolo in pratis neronianis sub radicibus aurei moti graue pluuio committit. Repulsus ab urbe. quem cinctus romae praefecti filius postea egre in arcem adriani perduxit. Cognito errore henricus imperator alexandro restituit. Veniens ad urbem pontificatus sui anno. xi. mense. vi. moritur. in basilicaque lateranensi sepelitur.

Linea summorum pontificum
Victor secundus

Stephanus nonus

Benedictus decimus

Nicolaus secundus

Alexander secundus

Henricus quartus heinrici tercij p̄dicti fili⁹. anno dñi. M. lviij. patre defuncto licet adolescens ab electoribus cesar appellat⁹. impavit ānis. 48. vel vt alij hñt q̄nquaginta. Mortuo nanq; p̄re s̄ custodia m̄ris sue agnetis imperatricis fuit. q̄ aliquāto tpe prudenter imp̄ū rexit. cuz pace gubernans. Is postmodū p̄cilio suoz deceptus. sp̄retis m̄ris cōsilijs ab eo alienatus. q̄ discēssio maxime discordie seminariū fuit. Impatrix autē religiosa mulier cum nollet fluctibus turbationū inuolui. vitā religiosam elegit. ⁊ ad monasteriū fructuariense se p̄tulit. Inde deuotōnis cā. et ab Ottonis coloniēsis archiep̄i tyrānide pulsa. cōtulit se romā. ibi vitā celibe duxisse oñditur. Nā locoꝝ sanctorū dulcedine capta sancti opibus ⁊ elemosinis vacans. sancto fine q̄euit. Cui⁹ corp⁹ in ecclia. b. petri iuxta altare beate petronelle sepultū ē. Nec multo post tpe Eō radus etus filius secūdo genitus quē p̄ adhuc viuens ytalie p̄fecerat. morit⁹ ⁊ florētie honorifice sepelitur. Henricus autē rex victoriosus romē coronatus p̄ apuliā ducto exercitū in p̄tam cū honore reuersus. Fuit longo tpe princeps admodū gloriosus ⁊ fortunatus. ore facundus. ingenio acutus. elemosinis largus. in re militari fortunatissim⁹. quāuis in fine imp̄ij ob recōpensationē atrocitatū ⁊ p̄secutionū. multas. ne dū a principibus vez a p̄prio filio p̄tulit calamitates. adolescentie vsus libertate saxonā incolere p̄ ceteris regionib⁹ cepit. Vex cū cepisset nobiles opprimere ⁊ venatui ac ludo magis q̄ administrāde iusticie opam dare. Sens saxonū animis acerrima. eū desp̄icere ac plura in eū romano pontifici nūciare cepit. Relicta iḡit saxonā. alias regiones imperij gubernare proposuit. Inde cū summoꝝ pontificū auctoritatē potētiāq; diminuerē statuisset. Et s̄ alexandrū secūdū scismata suscitasset Cadolū parmensem ep̄um agnete ei⁹ vxore reclamāte pontificē creans. inde cedes exorte. Dū hec in ytaliam fierent. Henricus rex bello saxonū implicatus. Et si illos insigni p̄elio sup̄auit. tamē s̄bigere nequiuit. Nec tñ et victoria cessit in cruenta. q̄ cesa suoz militū q̄nq; milia amisit. Ea v̄o ex victoria tantū intumuit. vt nepharia queq; in pontificem sit ausus. primūq; illi obedientiā subtrahere volens. Sigifredo id archiep̄o maguntino iniunxit. Cui⁹ edicto apud wormaciā cōciliabulū p̄uocātū ē. ⁊ ep̄i abbatesq; regnoꝝ heinrici. ne gregorij in pontificem haberēt sunt admoniti. qua impulsus cā gregorius hos ep̄os cōmissis priuauit ecclesijs. Henrico autē gubernationē titulum ⁊ dignitatē regni interdixit oibus principibus ⁊ p̄p̄lis auctoritate aplica absolutis. Inde p̄lati principes ⁊ p̄p̄li pars regni theotunicoꝝ maxima animis ab heinrico alienari ceperunt. primūq; saxonēs exarserūt in bellum. Cognita itaq; gregorij censura heinricus p̄ litteras supplex veniam p̄ecat. Eius p̄cibus p̄motus pontifex canussum agri regiēsis oppidū ad mathildim cōcessit. Illic heinricus cū oñibus copijs p̄pere p̄perās. deposito imp̄iali ornamēto. denegatūq; primo die igressum eq̄n̄m̄iter tollerās. loco p̄ noctē nō mouit. ⁊ glacie ferūt cōculcatāq; diu niue p̄ asprimū byemis sydus solum. in quo rex stetit vel iacuit. obriguisse. Cui demū pontifex mathildis comitisse adelai sabaudiensis comitis interuentu introductū. regē in sinū m̄ris ecclie recepit. pace inreiuṛādo firmata. impator p̄apiam uersus iter arripuit. vbi paulopost pacis federa abrūpens. rebus nouis studere cepit. Et quorūdā ep̄oz seditionibus p̄citatus. gregorij pontificem denuo deponere studuit. Et habito cōuentu gibertū rauennatē archiep̄m pontificē creat. eūq; clementē appellat. ⁊ secū romā hostili animo adduxit. vbi p̄phanata basilica petri gregorij in adriani mole obsederūt. q̄ ad guiscardū appulie ducē misit. ⁊ cum magno impetu romam venit. pauefactus heinric⁹ in germaniā cū clemēte abiit. augustā urbē obsedit. anno deinde millesimo nonagesimonono aquisgrañ. filiū iuniorē heinricū q̄ntū regem fecit. q̄ anno deinde sexto in p̄zem ira exarscens maximis p̄elijs ac probris affectit. apud leodiū urbē enz p̄lio sup̄auit. qua iniuria ⁊ dāno cōfractus cū merore vitā egit lugubrē. ac demuz cuz dedecore aiām exalauit. añ hunc impatorē. nullum ipatorē a pontifice summo excoicatu ferūt. In leodio iḡit p̄mo sepult⁹ inde ad spyresem urbē delatus q̄nq; annis inhumatus mansit. demū honorifice sepulture traditus.

Rudolphus rex

Rudolphus saxonie dux. cum heinricus rebus nouis studere destitit. pacē federa abrūpens. eo alemanos principes in dignitate rei motos p̄p̄ulit. apud forcheym i regē eleuaf. a q̄bus deductus maguntia in medio q̄dragesime a Sigefrido metropolitano i regē isungif. posthabito heinrico primo p̄cijt heinricus a pontifice vt rudolphū execrationibus ab occupatione regni depelleret. Id v̄o cū impetrare nequiuisset sumptis armis magna clade ⁊ incerta victoria vtrūq; dimicatā ē. Missi tū q̄dem ab vtroq; legati ad pontificē rogatū vt in partes suas declinaret. Quibus nil aliud ip̄e respondit. q̄ vt ab armis discederent. sed p̄usq; ea perfererent iussa. illi itez primo grauiore p̄lio concurrerunt. Et postea auditis nūcijs parere dicto pontificis sponderūt. Subsecuti v̄o erant missi ad res alemanie inspiciēdas pontificis oratores Albinēsis ep̄us cardinalis. aquileiensis p̄iarcha. ⁊ paduanus ep̄iscopus. quibus r̄ndit heinricus nisi rudolphus pontificis auctoritate excoimunicaret se nullatenus assensur. Henricus iḡit coactis summo canatu copijs ad rudolphū regem in saxoniam agentem inuadendū duxit. Cui rudolphus adueniēti trinis castris obuius est delatus. Congressi iā quarto p̄elio rudolphus casu a suis vulnerat⁹ longiuscule retrocessit heinricus fuga. plapsus loco tam abdito latitauit. septimo tandem die p̄ter oim spem fuerit inuentus. inter vulneratos rudolphus expirans in Mersburga sepelitur.

Ordo grandimōtensis s̄ p̄re ste-
phano. Anno dñi. M. lxxvj.
ortū habuit. hic fili⁹ stephani nobil-
bilissimi viri de auernie partibus. a
p̄re suo in puericia ductus ē beneuē-
tum. vbi a sancto Adilone archiepo
xij. annis educatus regulā bñ viuē-
di didicit. demicq; discedens pagra-
tis multis heremis. ⁊ de canonicorū
monachorū ⁊ heremitaz vita q̄ imi-
tanda sunt memorie p̄mendans. in
aqtania p̄pe lemonicas ad montem
nemorosum. q̄ muretum dī xp̄o du-
ce puenit. vbi fontes repit et rupes
terrā desertā. ⁊ iuiā q̄ tota siluestris
nouo hospiti suo potū frigidissimū
⁊ domū ventis expositā offerēs. af-
flictionē corpis ⁊ requiē mētis ma-
nifestis indicijis promittebat. Tunc
gaudēs stephan⁹. ibi deo se futurū
om̄i tpe spopōdit. Trigesimū etas-
sue annuz agens habitare cepit he-

S. Stephanus

Petrus Damianus

Isaac medicus

Seno ep̄us treuerēsis a comite treuerorū theoderico capt⁹. ⁊ tercio de rupe p̄cipitato. tandem gladio p̄-
cussus interiit.

Arnulph⁹ q̄z sc̄t̄s cenobio sc̄ti medardi signis ⁊ v̄tutib⁹ pollebat sua sc̄titate elegit p̄positū inclusio-
nis. Inde abbas eiusdē monasterij tandē iussu pontificis summi ep̄atum lugdun. rexit.

remū in ieiunijis vigilijs ⁊ orōnibus p̄tinuis seruies deo. cibus ei panis ⁊ aq̄ ⁊
interdū farine siligineae sorbiciūcula atq; postq; disponēte deo discipulorum ei⁹
numerus creuit. Insimul nō q̄si vn⁹ ex illis factus est. s̄ minor oībus illis. Tā-
dem i infirmitate p̄stitutus in q̄ decessit fratribus ait. *Deū vobis relinquo.* cui⁹
sunt vniuersa. Si amādo paupertatem ei adhaeritis. ip̄e puidētia q̄ gubernabat
om̄ia vobis largiet q̄ nouerit expedire. Inde migravit ad dñm anno etatis sue
lxxx. In ordine diaconatus cōstitutus. p̄dio p̄re orbati fr̄es petrus lemonicensis
in p̄orem elegerūt. sub eius regimine p̄fecerūt fr̄es. monachi sancti augustini lo-
cū p̄dictū mureti in quo deo hūiebāt ceperūt calūniari. p̄tendētes ad ius eorū p̄ti-
nere. Sed q̄ potius auferenti tunicā ⁊ palliū volebāt dimittere. h̄re locū aliū p̄-
q̄rebant. vbi caput sue religionis instituerent. nullocq; idoneo repto. Tandē p̄li-
liū inierūt. vt locū idoneū deus ostenderet. Et cū ter agn⁹ dei cantatū esset. vox ce-
lestis audita ē. In grādi mōte In grādi mōte In grādi mōte. Quā prior ⁊ non-
ni ullfr̄es audierūt. finita igitur missa venientes ad locum sibi reuelatum satis mureto vicinū ecclesiam ⁊
domos fecerunt. Et accipiētes sc̄m corpus in grandi
mōtē trāstulerūt. Paucisq; sciētibus subtus p̄sbiteri-
ciuz añ altare recondiderūt. vbi post paliticus posit⁹
in sc̄t̄s sanitate accepit. ⁊ cecus visum. ⁊ alia miracu-
la fecit q̄ prior ne tumultus fieret ei edicto prohibuit.

Petrus damianus doctor ⁊ eccie ro. cardinalis
ep̄s. in diuinis scripturis eruditissim⁹. H̄is tē-
poribus eas ob res multo in p̄cio h̄itus ē. in ytaliami-
ta ⁊ sc̄ia insignis. q̄ ⁊ nōnulla laude digna edidit opu-
scula. Sermōes q̄z elegātes. scripsit ⁊ regulā heremi-
ticā. ⁊ de ordie vite heremitice. Itē libz s̄ iudeos. nar-
rat ⁊ plura exempla q̄ suis t̄pibus cōtigerūt. Erat em̄
vir religione ⁊ hūilitate ac sapia noiatissim⁹. Qui cū
cardinalis ep̄s esset. vt soli deo hūilitate seruiret ep̄a-
tui cessit. vt deo liberius vacaret. Et cū a gregorio pō-
tifice eā ob rem rep̄benderet libz pulcerrimū ad eū
scripsit. reddēs roem q̄re ep̄atū dimiserit. B̄nicus ait
lorica ferrea vestitus erat ad carnes. duobusq; ferreis
circulis cinctus in corpe ⁊ duos p̄ armos brachiorū.
Dannes medicus cognomēto serapion p̄ idē tē-
pus claruit. Et de simplicib⁹ medicinis multa cō-
scripsit ac libz breuiarij de morbis arcendis. Et qm̄
a ceteris medicis rosas collegit. Serapio cognomia-
tus ē. Serapio em̄ roseū sonat vt testis ē Plin⁹ lib.
12. ca. 13.

Isaac Benimirā medicus celeberrim⁹ salomōis
medici filius. Et ip̄e tepestate istac. in medicina plura scripsit. de dictis vniuersalibus ⁊ p̄ticularibus de fe-
bribus de vrina. ⁊ stomacho. In p̄bia q̄z de elementis ⁊ diffinitōnibus tractatus composuit.

Seno ⁊ Arnulphus

Ordo canonicorum regularium

Ordo canonicorum regularium. tpe gregozij pape se-
ptimi z heinrici imperatoris anno dñi millesimo
octuagesimo reflozere cepit in eccia bti qntini beluacē-
si. Qui primū ab aplis. postea a bto Augustino epō z
doctore eximio regulariter institutus sub mgro yuone
venerabili eiusdē eccie pposito. postea carnotensi epō.
De isto ordine illi insignes viri et doctores claruerūt.
hugo de sancto victore. Et richardus de sancto victore
Et hugo de sancto follicto. Ad istū qz ordinē ptinere vi-
det ordo premōstratensiu de quo in sequentibus.

Yuo clarissim⁹ canonicus
doctoz z carnotēsis epi-
scopus apud gallos maxio i-
pcio habet. q z inter cetera
sue vtutis et ingenij opa. q
edidit. post ysidoz hispalen-
sem epm decreta collegit. Et
ab breuiavit aplica. atq; ea i
vnu collegit volumē. q post
modū z qdā hugo cathala-
nensis eps. Et post eū Gra-
cianus in meliore formā re-
degit alia qz mēozatu digna
composuit.

Yuo episcopus

Rasis medicus

Rasis medicus celeberrimus. ac natoe penus seu
baphrican⁹ tpe viguit z clarissimus fuit. Cui alij
bachilo ppiū nomē fuisse tradūt. s Auicenna in tercia
sen. terci⁹ canonis. l. 3. c. 7. meamethū eū appellat. q cū in almāsozta vrbe enutri-
tus fuerit ibidē linguā arabicā optime didicit. Et in eadez lingua ex oibus añ se
medicines auctoribus infrascripta collegit volumina. Et primo de medicinaz cor-
rectione li. 1. antidotariū lib. 1. De cura morboz iūcturaz. Libz continentē oēm
medicines sciam. Continens rasis appellatū. Libzq; almāsozta ad reges ei⁹ no-
minis. Deq; morbis pueroz libz. ac diuisionū libz vnu. In astrologia quoq;
apborisimoz atq; in alchimia libros duos z alia multa.

Mathildis comitissa nobilissima z optia atq; illustris
femina. p hoc tps cū ro. eccia bene senties. vtute z re-
bus optime gestis clara z inclita vbiq; pdicat. Nec em̄ no-
bilissimū bonificiū z magnificū virū. z beatricem heinrici
filiā hūit parētes. Que cū vnica esset filia. post ipos parē-
tes in dño luce. parme regij ferrarie. māneq; ac ei⁹ ethru-
rie ptis quā nūc p̄moniu vocam⁹ successit. Quāobzē i to-
ra ytalīa clarissima fuit. Et p̄pterea qndam p̄ncipē noīe gotifredū in ytalīa potenssi-
mū duxit maritū. Cū certe illustris femina nō mō richardi z guilielmi apulie z cala-
brie ducū. s z heinrici potentīā s̄ ro. pontifices exercentē magnanimit̄ repressit. et
q̄ de ecclesiastico iure occupauerāt restituere coegit. Vex cuz heinricus filius heinrici
cesaris in ytalīa a p̄re missus dū apud parmā vrbe mathildim z ei⁹ virū. p̄fligasset. z gotifridū interfe-
cisset. ipa mulier azonē estensem (q̄ prioris viri in q̄rto gradu p̄sanguine⁹ erat ignorās) accepit maritū. Cū
quo p aliquot mēses cohabitās. tandē reco gnita gregozū cōsuluit pontificē. qd sup hoc agere cōsuleret.
Cui pontifex impauit. vt p̄tin⁹ ab ei⁹ consortio abstineret. Ac sic diuorcio facto deinceps ozonibus z vigi-
lijs deo z ro. eccie militare studuit. Tandē vo āno salut̄ n̄re. iiii. etatis aut̄ sue sexagesimo nono in bonde-
no agri mantuanū opibus bonis plena migravit ad dñm. Testamentū suū hoc mō cōfecit. In primis nā-
q; omēs suos z ancillas liberos esse voluit. Beinde vasa queq; aurea z argentea. vestes quoq; omēs pre-
tiosissimas ecclesijs p̄donauit. Mantuanū insup monasteriū ab ipa p̄ maiori pte sua impensa cōstructum.
pliauit. His gestis in extremis cōstituta omia xp̄i sacra ab anshelmo epō deuotissime z reuerenter suscipi-
ens. postq; etiā omē eius p̄moniu beato petro cōdonauit. sanctā aiām deo reddidit. Eiusq; corp⁹ (nullo
honoris genere qd impendi magno p̄ncipi possit non adhibito) ab vniuersis clericis z populis ad san-
ctum benedictū agri mantuanū defertur. z mausoleo quod nūc cernif̄ sepelitur.

Mathildis comitissa

Gregozium papam in germania pontifex creatur. z clemens appellatur. Qui cum heinrico z eius filio
coniūctis copijs in ytaliam venies romam profectus. leoninā vrbe mox cepit. z in vrbe deditōnē recepit.
Adem post multa gesta morte subitania correptus scelez penas dedit.

Berta etas mūdi

Anno mundi. 6275.

Anno xpi. 1074.

Gregorius ei⁹ nois. viij. papa. natione heruscus. p^rse soanensis. p^rse bonicio
 yldebrandus monachus antea vocatus. post Alexandrū pontifex factus.
 Vir dū eius pontificis exequie solēniter ex more erāt celebrate quū clerus et po-
 pulus cū funeris pompā congregati yldebrandū archidiaconū acclamarūt. a be-
 ato petro in pontificē esse electū. Ad eosq; clamores exciti cardinales cōclauē in-
 gressi eūdem canonicē delegerūt. quē gregoriū septimū placuit appellari. Is an-
 nus erat henrici quarti cesaris regni duodeuigesimus. p^r qd̄ tps bello ille cū sa-
 xonibus grauissimo. implicatus erat. Vir certe deo et hominibus gratissimus. pru-
 dens. iustus. clemēs. pauperū pupilloz ac viduarū patron⁹. Et ecclie ro. h^{er}eti-
 corū improbitatē et maloz principū potentiam res ecclesiasticas p^r vim occupare
 conantiū vnicus. ac acerrimus defensor. adeptus pontificatū statim henricū im-
 patorē admonet. ne deinceps largitione corruptus. ep^ratus et bⁿificia alicui p^r
 symoniacā cupiditatē cōmittat. Gregori⁹ itaq; oratores ad regē misit denūcia-
 turos se si in pontificatu cōfirmaret. nullatenus errores illius toleraturū proin-
 de aut aliū pontificē fieri curaret. aut se ad satisfactionē cōdignā pararet. Rex tñ
 facti mō ac veritate cognitis electioni eius assensum p^rbuit. Nihilōq; min⁹ p^rsti-
 tit in sentētia henricus. quāobrē oratores bremense ep^ro q^u regis puitacie adiu-
 tor impulsorq; fuerat excoicato. romā sunt reuersi. paulopost hermānū bamber-
 gensē et aliū constanciensem ep^ros rome agētes. et de symonia conuictos ponti-
 fex dignitate p^ruauit. ieiunio subinde q^udragesimali adueniente gregori⁹ ponti-
 fex scilicet laterani cū celebraret interfuerūt guibercus rauēnas archiep^rs et maxi-
 ma longobardie ep^rozū pars. Cui⁹ inde admonitioni henricus suadete giberto
 obtpare noluit. immo gibertus vir seditiosus p^rtra gregoriū Cinciu⁹ ro. ciuē p^re-
 fectiq; vrbis filiū virū vtiq; temerariū p^rcitāt. qui structis insidijs pontificē i na-
 talis dñi nocte celebrantē cepit. et in turrinū reclusit. romani seq^rnti die eū liberāt
 et cinciu⁹ psequūtur edes eius subuertūt. q^u ad henricū confugit. quos oēs papā
 anathemate notauit cinciu⁹ et adiutores. henricū q^u dignitate regia p^ruauit. Ve-
 rū paulopost synodo habita in ea multa constituit. henricus itē habitu p^ruentu
 ep^roz male sententiū. Gibertū denuo pontificē creat. clementēq; appellat romā
 veniētes gregoriū in adriani mole obsederūt. Is a roberto apulie duce liberat⁹
 secūq; cassinū ac salernū p^rducit. vbi nō ita multo post pontificatus anno. xij. mē-
 se vno. diebus tribus sancte et pie moritur.

Victor tercius papa desider⁹ antea vocat⁹. montis cassini abbas pontifex
 creatus. statim Gregorij partes suscepit. contra gibertum antipapā tutan-
 das quā ob cām henricū impatorē sibi cōstituit inimicū vt aliq^u ferūt ei⁹ fraude
 (vt martin⁹ scribit) veneno in calicē iecto. dū sacrificat necat. Vt vt Vincenti⁹
 sentit dissinteria perijt q^uquā id a suspitōe veneni nequaq; alienū. veneno em̄ pe-
 titi corruptis et labefactatis intestinis interdū in dissinteriā vtunt^r. anno igitur
 vno. mense quarto. pōtificat⁹ sui. non sine suspitōe dati veneni moritur.

Anno mūdi. 6283. Anno xpi. 1084.

Urban⁹ ei⁹ nois secūd⁹. otto vel odo antea vocat⁹. monachus eboniacensis p^rimo. deinde cardina-
 lis hostiensis. postremo q^unto mēse post mortē victoris pōtifex creat. vir q^udē doctrina et scititate vite q^u
 uis grādū magistratu dignus. Cui⁹ etiā plurime ad mathildim extant epistole succo plene. Is vō parū ro-
 manis reb⁹ nouis studētib⁹ fidens. melphim se cōtulit synodū hūturus q^u tuti⁹ eo p^rficisci liceret. pontifex
 itaq; cū in ytalia nullibi q^uetis locū cerneret in gallias p^rfecturus. placentie synodū hūit in q^u licentiā q^undā
 eccliastricorū mirifice compescuit. Inde vō in gallias abiens rem memoratu dignā aggressus est. Concilio
 em̄ apud clarūmontē habito principes gallie ad recupandā hierosolimā a sarracenis occupatā animauit.
 Eūq; inuenim⁹ gibertū antipapā postea vouisse. vt urbanus secūdus pontifex roman⁹ cū multa ad rei ee-
 clesiastice reformationē ornatūq; claromontensi in scilio statuisset. eo anno q^u xpiane salutis nonagesim⁹
 quartus supra millesimū fuit facinus est aggressus maximū excellentissimūq; oim q^u fuerint pontificis ro-
 mani cuiuspiā dictu auspicijs et auctoritate hacten⁹ intentata. Liberande em̄ a turcis sarracenisq; hieroso-
 lime et continenti terre sancte in hunc maxime modū intendere cepit. Patribus et ea que concilio inerat ex
 omni orbe xpiano multitudine ad cōcionē vocata. Vir ipē eleganter doctus ornatissimā habuit orationē.
 vt tricenta milia hominū nomen in militiam christi dederint. signūq; crucis susceperint. quo facto romam
 statim rediit vt compositis in ytalia rebus. ytalos quoq; animaret. Sed maximis seditionibus a Joanne
 pagano viro scelestissimo exagitari cepit. in domo petri leonis potentissimi ciuis. biennio se continuit. ve-
 rū mortuo iohanne liberior factus ad cōponendū ecclie statū animū adijcit. Tandē vir sc^rtus post multas p^r-
 secutiones et labores duodecimo pōtificatus sui anno. mense quarto. die. xix. apud sanctū nicolaū. Carce-
 ris tulliani in edibus petri leonis morit^r. q^uto kal. augusti. eius corp⁹ p^r transiberniā regionem ad vitan-
 das inimicorū insidias q^u etiā mortuū ledere conabāt ad. s. petrū delatū ibi honorificētissime sepultum.

Linea summorū pontificū
 Gregorius septimus

Victor tercius

Urbanus secūdus

Ordo Cartusienſium.

Ordo cartusienſium in gallijs anno dñi. M. lxxxvi. in dioceſi gradianopolitanēſi a brunone theologo viro ſanctiſſimo initiū ſumpſit. q̄ poſt ſui inſtitutiōnis originē auſpice xp̄o in domibus ac p̄lonis augmentū accepit. iō ab alexandro tercio ⁊ q̄rto ⁊ ceteris p̄oſtificibus ſummis. approbatus ſic p̄firmatus extitit. ac varijs priuilegijs dotatus. Cū inter om̄es ordines eccliaſticos p̄matū non rōne t̄pis ſ r̄igorofitatis ſemp tenuit. Et p̄pterea eum ſpecioſiſſimā ecclie colūnā appellant. Ex h̄ q̄z ſtupendo euentu p̄ncipiū habuit. Cū i florida ciuitate parifijs gymnaſiū celeberrimū flozeret. ⁊ i om̄i genere doct̄rinaz ex varijs regiōibus ſcolares atq̄ doctores clariffimi l̄ris operam darent. Inter ceteros vnus ſingularis ſcientie claritate. probitate vite. maxime fame pollebat. Cui poſt obitū in ecclia

ſolennes exequie parate ſunt. vbi ſepulture tradi deberet. ad quē honorandū ingens numerus doctoz magiſtroz ⁊ alioz cōueniebat. Corpus v̄o mortuū in feretro poſitū dū exequie celebrarent ſurrexit. Et in loco reſidens voce magna cūctis audientib⁹ clamauit. Juſto dei iudicio accusatus ſum. quo dicto. vt p̄iacuit. de qua voce om̄es territi obſtupuerūt decreuerūt ne ſepulture ea nocte tradereſ. ſ die ſeq̄nti iterū cōuenirēt. fama p̄ vrbem diuulgata. multo plures ad ſpectaculū cōuenirūt q̄ eadē forma p̄fata v̄ba dixit. Et vt exitū huius rei ſcire poſſent. Tercia die tota ferme ciuitas conſluebat. Tercio doctoz mortuus ſurgens clamabat. Juſto dei iudicio damnat⁹ ſum. q̄ audientes pene exanimis reddidit. ideo eccliaſtica ſepultura damnat⁹ fuit. Aderat ad hoc ſpectaculū brunno q̄ diſcipulis ait. Videtis quō tam celeberrimus ac ab om̄ibus ſanctus reputatus miſere perijt. Nūq̄d ⁊ nos perire volum⁹. ⁊ nō potius ſaluari. nō eſt locus ſalutis viſi mūdum relinquamus. Sic cōpuncti ſolitudinem queſierunt.

Brunno p̄m⁹ cartuſieſ

Brunno vir ſanct⁹ ⁊ clariffim⁹ p̄bus atq̄ theologus natione theutonicus ex vrbe colonia. l̄ris a primeua etate erudit⁹. remeſis ecclie canonicus ſcolarū q̄ apud piſi⁹ m̄gr̄ hiſdē t̄pib⁹ cū i gallijs legēdo ſcribēdo ⁊ diſputādo clariffim⁹ habereſ. Relicto ſeculo ⁊ pompis ei⁹. cū ſeptē viris doctiffimis in heremū cartuſie ſeceſſit. Ibiq̄z monaſterio ſtructo p̄poſitū monaſtice cōuerſationis ſatis arduū ibidē inſtituit. Quē rigore obſuantiaz poſt ānos q̄dringentos vſq̄z in preſentē annū ſeq̄ntes ſumme obſuarūt. habēt em̄. plix̄a ieiunia. om̄ibus ſextis ferijs in pane ⁊ aqua. ab eſu carniū ſp̄ abſtinēt. etiā in grauiffima egritudine. q̄ ad veſtitū ſp̄ cilicio ad carnē induūt. q̄ ad ſolitudinē. nūq̄z exeūt excepti p̄ore ⁊ p̄curatore. ac in cellis ſoli manēt cū arto ſilentio. vigilias magnas h̄nt ob officij prolixitate. Cui⁹ ſcti p̄poſiti hugo gradianopolitan⁹ ep̄s q̄ ab eodē brunone habitū monaſticū p̄cepit auctor fuit. Ferūt ⁊ aliqui inter ceteros brunonis diſcipulos vrbānum papam vnū fuiſſe.

Hugo ep̄s granopolitā⁹

Hugo gradianopolitanus ep̄s. Cui⁹ m̄r de eo pregnās p̄ ſomniū elegantem puer⁹ p̄cepiffe ait. quē ſiſtendū dei aspectib⁹ ſcti in q̄b⁹ erat ⁊. b. petrus deſerebant i celū. ideo natus ⁊ puer factus addiſcendis l̄ris applicat⁹ fuit. Sperabat em̄ ſingularis meriti ⁊ gratie futurus apud deū. diuina q̄z gr̄a plurima virtutū ornamenta i eū cōgeſſit. herem⁹ cartuſie caliēſis. Abbatia excubiāz herem⁹ canonicoz regulariū ⁊ apud ſanctū miſennū. ⁊ apud gregoriū dom⁹. ip̄o annuente ceperūt. Ip̄aq̄z ſp̄ualiter ⁊ corpaliter fouēte p̄fecerūt. Hic i ſolitudine cartuſie deus ſue dignationi p̄ſtruetē h̄itaculū vidit p̄ ſomniū. ſtellaſq̄z ſeptē ſibi p̄ſtates itineris ducātū. Et ſcitāt ei⁹ odore tracti ad ip̄m venerūt ſeptē viri q̄ oēs vno deſiderio ſuccēſi locū heremitice vite cōgruū q̄rebāt. Horū p̄mus vt p̄miſſum fuit m̄gr̄ brunno vir religione ⁊ ſc̄ia famoſiffim⁹ alijsq̄z quoz l̄rati ⁊ duo laici. q̄s hugo benigne ſuſcepit ac voti cōpotes fecit. Cui⁹ p̄ſilio cartuſie ſolitudinē intrarūt atq̄z extruxerūt. Hic at ſctūſ vir mltis v̄tutib⁹ ornat⁹ q̄ cūcti v̄mbi h̄itantib⁹ inſigne ſcitāt exēplū p̄buit ecclie dei admodū vtil. ep̄alē ſarcinā exuere ac q̄eti aie vacare deſiderās. nec ab honorio nec innocentio obtinere potuit. q̄uis ſenio grauatus. Credebat em̄ ſola auctoritate ⁊ exemplo plus ſubiecte plebi p̄deſſe poſſe debilis ⁊ egrotus. q̄ quiuis ali⁹ ſan⁹ ⁊ robuſt⁹. Inde cepit indies magis deficere aderāt viri de cartuſia ⁊ de caleſienſi ⁊ excubiāz domibus ad ſeruendum nec vlla perſona ſecularis ad obſequiū admittēbatur. Tandem anno domini. M. cxxij. etatis ſue octuaageſimo conſecrationis ſue. liij. mortem obiit. qui per Innocētiū ſecundū ſanctoz cath̄ologo eſt aſcriptus.

Berta etas mūdi

Expeditio xpianoz p liberanda hierosolima facta tpe vrbani secūdi. Anno. 1094.
Emporibus vrbani concilio apud clarūmontē habito. sua eleganti oratione pontifex principes gal-
lie ad recuperandam hierosolimā a sarracenis iam diu occupatam animauit. Vox em̄ oīm dictu mi-
rabile. vnico vt apparuit ore prolata intonuit. **D**eus vult. deus vult. ad quā vocem pontifex subiūxit. **V**i-
ri fortes. ea que dominus in os vestrū posuit verba. vobis in bello pro tessera erūt. Et ituri in expeditio-
nem pseueraturiq; in bello sancte cruce ex rubenti panno sagis insuta pectus insignibūt. Dum vō ponti-
fex cum p̄ibus de imperatore deligendo consultant. mlta hoīm milia in contionis loco cruce signati sunt.
paucosq; intra menses trecenta mortaliū milia in id deuota. bellum se itineri accinxerant. Interea cruce si-
gnati principes diuersis vjs iter ad constantinopolim sunt ingressi. primusq; oīm petrus quidam here-
mita abstinentie fama ceber ducem se multis exhibens p alemānam hungariāq; perrexit. Cui gothefri-
dus eustachius z balduinus fratres cognomine bolionij comites em̄ bononie gallice. z quidā potentissi-
mi erant se illis itineris socios addiderūt. **M**atores vō prestantiū ducū z nobiliū manus. hinc podiensis
ēps belli dux. z Raymūdus sancti egidij comes. Inde hugo magnus philippi frācoz regis frater. Et ro-
bert⁹ flādric. z stephan⁹ carnoti comites. trāsmisiss alpibus p ytalīā iuerūt. primo romā puenerē. alme vr-
bis locis deuote visitatis. Et vrbani pontificis b̄ndictione habita. Tripartito pfecte copie. vna brundu-
siū. barulensem portū alia petit. Et terciā ydrūtum. boemūdus aut̄ relicta melphi cū. xij. milib⁹ electoz ho-
minū ytalice iuuetur in eādē expeditionē pficiscit. **P**eruenerat iam cōstantinopolim petrus heremita et
in suburbijis castrametatus. Et nec eos ex gallijs alemānosq; ductos adeo continere sciuit. quin in constā-
tinopolitanos fecerūt hostilia sacris spoliatis. p̄motus itaq; suoz malis alexius impator petrū compulit.
negato cōmeatu ante tempus bosphoz trañcere. q̄ nycomediā primo. mox niceā pueniētes ciuitates ipam
natura z presidio sarracenoꝝ munitā oppugnare adorti sunt. **T**urci vō nō mō tunc. s̄ priusq; a clarāmōte
discessum esset. quid christiani mollirentur intellexerant. qui niceā defensoribus obsidioniq; perferēde ne-
cessarijs cōmunita. **V**erum cum ob sidentibus cōmeatus deficerent. dilaberēturq; passim milites xpiani.
Cui⁹ rei causa a sarracenis insidijs oppressi. relinq̄re obsidionē coacti. **T**antā in fuga detrimentū accepere
vt Raynaldus dux alemānoꝝ abnegata fide xpī cū aliquibus militib⁹ deditōem fecerit. Et petrus constā-
tinopolim redierit. **Q**ue res alexio grata. aperto Marte repellere conatur. **T**um boemundus alexium par-
tim minis. tum pollicitationibus ad pacem ineundam compulit. vt iter tutū per loca imperij facere liceret
z cōmeatū pberet. **I**terūq; ad niceā ventū ē. difficile erat vrbē oppugnare. **E**ū supplementa milituz p lac-

Nicea vrbs

cum submitti vrbi adiacentem cōtinuo poterāt. Verū superuenientibus e constantinopolim lembis non paucis. in lacūq; missis. rex oīm inopia oppidani pressi. diēs post duos z q̄nq̄ginta ab initio obsidionis reditionē fecere. Inde munita nicea. iter p̄ loca deserta facere necesse erat. bifariā copias diuisere. Cū autē boamūdus herbīdū solum ad riuū quendā inuenisset. equos z iumenta reficere constituit. Subito euz saraceni adorti sunt. quē oppressissent ni hugo z gothifred⁹ cum q̄draginta milib⁹ eq̄tū p̄festim opē tulissent pugnatum ē vtrūq; acriter. Eo autē p̄elio quo medi turci syrii caldei. sarraceni arabes interfuere ad q̄draginta milia hoīm cecidisse sequēti die cognitum ē. Solimānus autē eoz dux effusa fuga inde abiens. Inde xp̄iani segetibus iam maturescētib⁹ adiuti sine vllō incōmodo ycomū primā lycaonie ciuitatē puenere. Qua in potestātē dedentibus ciuib⁹ redacta. pari felicitate heracleam tarsumq; cepere. Tum balduin⁹ p̄stantis animi z ingenij vir primus oīm in asia dominatū adeptus ē. Tarso donatus. flexit inde in cili- ciam maior exercitus q̄ minor armētia vocat. Capta deinde cesarea capadocie i antiochiā mouere: trās- missis altissimis mōtib⁹. Aliquot inde p̄gressi milia passū xp̄iani ad flumē puenere vrbi antiochie p̄pe cōtiguū farfar noīe. qd̄ vado trāsiri sine periculo nequit. castris firmatis duces vrbe p̄templati. captiuos sciscitati sunt. q̄ esset ciuitatis forma. Rēderunt regē illius esse cassianū. Ea vrbs sicut hebreoz monumen- ta hnt. Reblata prius inde ab antiochio oriētis dn̄atore eius nominis primo. dicta ē antiochia. duplici- q; circūdatur muro. pars cuius iterior latericio. exterior q̄drato lapide structa ē. Ea q; superbas p̄ se ferens speciē. turres q̄dringentas sexaginta habet. colles q̄tuor vrbe includunt. In quoz cellioz ad orientē solē spectant cacum ine arx ē. natura loci munita. vt omēs sit machinamētoz conatus. oīa oppugnantia inge- nia facile frustratura. regionē incole appellant celisyriam. situsq; vrbs fluminibus fontibusq; irriguus. agros habet fertiles. z glebe maximā vbertatē. vicinūq; lacus optimis habūdat piscib⁹. Recedit a ma- ri cilitio vrbs. xij. milia passus. vbi farfar fluius portū efficit. nauū etiam ceteraz capacem. Accepit autē ea ciuitas maxima ab ecclesie primitiue exordio ornāmēta. Qd̄ petrus apostoloz princeps primā in eam patriarchalē instituit. tenuitq; sedem. Theophilusq; ad quē euāgelista Lucas eadē oriētis ciuitate act⁹ apostoloz inscribit. Septimus a petro antistes in illa cōstitutus vt p̄phani regis antiochi nomē abole- ret. Eam de suo nomine theophilā appellauit. adeo sub xp̄i nomine floruit vt epos tres supra q̄nquagin- ta z centū patriarche suffraganeos. Et sexaginta supra trecentas eccias vrbs habuerit. Cum itaq; xp̄iani ad eam vrbe natura loci densissimo sblimiq; muro minutissimā diu sedendum esse intelligerent. multa in concilio agitata sunt a ducibus prouisa. anno igif salutis nostre millesimo nonagesimoseptimo vrbs anti- ochia magnis operibus obsideri cepta ē. Et aboamūdo normāno roberti apulie ducis filio viro vtiq; cla- rissimo. post durissimā obsidionē capif pyrro antiocheno ciue admodū potente vrbs ingressum p̄be- te. Qui boamūdi vtutem admiratus. dediturū se illis vrbe spōndit. Si reliqui xp̄iani eidem cū impe- rio p̄esse boemūdū paterentur ingressi vrbe xp̄iani oīmibus fere pepercere i p̄sidio sarracenoꝝ tātūmō sceutum ē. Cassianus autē rex ad loca montana confugiens ab armenis trucidatur. Sola arx superat. quā dum boemūdus acerrime oppugnat semur sagitta traicit. Vez superueniēte corbane persaz regis mili- tie principe. cum Sensadolo cassiani filio antiochiā recuperaturis. Boemūdus iam ex vulnere integer pu- gnandi copiam facit. Penuria rez oīm vrgente decertare instituit.

Lancea domini

Quam res xp̄ianoz in antiochia p̄fecto afflicte erant. vt apparerēt omnia despe- rationis. plena in p̄pe diem futura. nisi deus noster xp̄ianoz salutem tutelam q; sibi esse cordi miraculo ostendisset. Namq; lancea q̄ ihu xp̄i latus in cruce apuit per spiritalem viro religioso factam reuelationē. in sancti andree ecclesia est reper- ta. Quo diuine p̄fectionis signo in magnam spem erecti animis. duces euz ho- stibus confligere statuerunt. Perlata itaq; lancea illa tanq; vexillo optimo. Qua christi latus transfixus a longino fuit. hostes primo acriter resistentes supat boe- mūdus. ac cedit. Quozum de numero ad centum milia perisse constat. Et quinde- cim milia camelos ceperūt. inde xp̄iani tantā predam abduxerūt vt ab extrema in- opia ad summā oīm rez vbertatem ob lancee ipsius miracu- Hildebertus ep̄us lum peruenerunt.

Hildebertus cenomānoꝝum gallie ep̄iscopus. vir i- genio z scientia diuinus. hac tempestate elegiaco carmine plurimū valuit. Is multas tribulatōnes ac car- ceres ac vincula apud romā pro christo z eius ecclesia sustinuit. Vbi z ep̄istolas plures elegantes edidit: ac versus quosdam elegancioꝝes de suo exilio. librūq; perpulcrum. de tedio huius vite querimoniamq; sui ipsius partim metricē. par- timue prosaice composuit. atq; orationem deniq; ad trinitatez pulcerrimā ac ad- uersus quosdam de eucharistia. multa alia edidit.

Sanctus quoq; Maurilius ep̄iscopus Rothomagensis sanctitate precla- rus. eo tempore vixit.

Berta etas mundi

Ordo Cisterciensium

O Rdo cisterciensium anno dñi millesimo nonagesi mo octauo. in burgundia a roberto religioso ac venerabili molinensi abbate in heremo cistercij pmo ortu habuit. Que ordine vrbano papa sub diui benedicti abbatis regula. multis tñ additis cōstitutionib⁹ pfirmavit. Et plurimis priuilegijs dotatus. augmen tū in toto orbe sensit. Cum in epatu lingonensi mona steriū religione pspicū ac fama celeberrimū nomine molisim⁹ fundasset. Et varijs deinde possessiōib⁹ atq; viris illustribus auctū fuisset. Cū diuturna ac copiosa societas v̄tutibus deficere cepit. celestium amatores. Hec vberima spernētes ac paupertatem eligētes. vii⁹ ⁊ viginti mōachi cū p̄re roberto egressi. post abrupta cōualliu. ac itineris difficultates varias. Tandem ad cystericiū in cabilonēsi dyocesi locū vaste solitudinis. horrendi aspectus deuenerūt. Gratū igit a deo p̄ordi natū locū acceptant. Ibiq; nouū locū religionis ⁊ ordi nē instituit. a q̄ loco cisterciensium ordinem nūcupare voluit. Freti deinde consilio oddonis ducis burgun die. Et hugonis archiepi lugdonēsis sedis aplice le gati. ac walteri cabilonēsis epi. heremū in abbatiā ex truerē ceperūt. Qui breui in oibus mirūmmodū cre uit. ac viros innūerabiles doctrina ⁊ sanctimonia illu stres protulit. In latere sinistro eius ecclesie viginti q̄ tuoz sanctorū abbatū sepulcra cernuntur. in dextra ma gni alani cum suo epigrāmate.

Robertus vir sanctus abbas molinensis ex campania ortus primo monasteriū beati stephani in pa rochia trecacensi ingressus. Inde relicto monasterio cuz alberico. odone iohanne. stephano. letaldo ⁊ petro monachis heremū petijt. cisterciū auxilio ac auctoritate frat⁹ hugonis archiepi lugdunēsis ac odo nis burgūdie ducis vt districtius maiorū instituta obseruaret. In cabilonēsi dyocesi monasteriū fundauit. Inde ad molisimū reuocatus. Albericus vir deuotione clarus in eius locus successit. Cui⁹ industria in scā

Robertus abbas

religione ac laudabili cōuersatione profecit. Et a pasca li summo pōtifice priuilegijs exēptiōibusq; totat⁹ fuit. **S**tephan⁹ abbas cistercij religionis paupertatis ac discipline regularis amator. anno. M. cvij. tpi⁹ heinrici q̄nti cartam caritatis auctoritate sigilli aposto lici cōfirmatā p̄fecit. Is ob paucitatē ingredientiu aīo afflictus verētes obfuantia admodū rigidam. in nocte p somniū vidit ingētē mltitudinē hoīm claustrū adijisse Illico seq̄nti die bernardus cuz fratribus ⁊ comitibus ingressus ordinē cisterciensium plurimū auxit ac decoza nit vt infra patebit.

Stephanus abbas

Hierosolimoz recuperatio. ⁊ regni eius apud xp̄ia nos principium.

Duces christiane expeditionis ad kalendarū octobrū diem antiochie cōuenerunt. Boemūdu prin ceps antiochie declaratus. Interea v̄o mortuo hugone magno reliqui duces Raymundo excepto q̄ cesariā cappadocie obsidebat proficisci hierosolimā cū exercitu instituere. in liciam simul cōueniētes. Tor tosam oppugnare adorti. tribus mensibus frustra p̄sumptis. soluta obsidione tripolim mouere. Et pacem supplicii illius regulo dederūt. Postera die nonaz maij quarta. breuiore licet asperiore p̄ montes via hie ro solimā petere inceperunt. Primisq; castris bethelon oppidū arduo in monte situm est peruentum. Secun dis ad vrbem zebarim in cuius sinibus ab aqua laboratum est. Tercijs ad flumē beraim: Inde per calles arduū superātes montē. Postero die quintis castris baruthum vrbē maritimā puenere. Et s̄b inde ad sa gittā post ad furrū dehinc ad acrū singulis castris ē descēsū: petētesq; p̄ diē q̄ secuta ē itineri initi. nonam oppidū cayphas noie tandē decima die ad cesareā applicuerūt maritimā vrbē inclitā palestine: quā beatus asserit hieronimus birgos olim. id est stratonis vrbem appellatam. herodē q̄ maritimos insano extractaz opere. de augusta cesaris octauij noie cesareā appellasse. Adorati apud eas dies duos. tercio ramolas atēu tes. eas inuenerūt metu a turc̄ sarracenisq; desertā. Exinde motj de tercia vigilia castris sex progressi passu-

um milia. sole vix dū orto primū vrbis hierosolime menia prosperere. Videres vō tūc varios summo in gaudio motus. pars clamores in celū attollere: iubilis pars et canticis optimū maximū ihesum venerari. pars lacrimis vbertim in genas fluentibus. in faciēq; pstrata sanctam vrbē. sanctū venerandūq; sepulcrū dñi salutabat. Ea aut vrbis (vt pmissum ē in superioribus) in palestina sirie regione arduo in monte sita: mōtib; pariter arduis circūdatur. nec flumina intus. aut p̄ximo in agro. nec fontes habet p̄ter vnica; syloe amnē tenui et qñq; p̄ estatem nulla fluentē aqua. Qui montē syon radens. vallem iosaphat mediam secat. quā ob aquaz necessitatē. cisternas aquā p̄tinentes pluuiā intus et extra ager multas et p̄pe infinitas habet. p̄tinet aut eius ager ad varias gentes xp̄iani nois inimicas. Nā arabes moabitide et amonite ab oriē tali plaga. Sedumei egiptij et philistei a meridionali plaga. Et maritime ciuitates ptolomaida q̄ et Acon Tyrus et Tripolis. ab occidentali. tyberiasq; cesarea philippi regio decapoleos et damascus a septētrionali in hierosolimitanos fines spectāt. Itaq; q̄primū ad hierosolime menia portasq; ventū ē. nihil antiquius duces duxere q̄ vrbē in circuitu lustrata. metandis q̄ oportune castris. loca ducibus exercitiūq; diuidere. Christiani igit̄ compato omifariam cōmeatu. q̄tuor locis oppugnare vrbē magnis virib; adort̄. eā hierosolimitanis acriter defendentibus. ydibus iulij vi cepere. p̄cipua tñ in recupanda tanta vrbē laus gothifredi fuit. q̄ partē muri ei ac fratrib; ad oppugnandū assignatū primus conscendit balduino/ q; potestatiē fecit. vt in vrbē descendens xp̄ianis portas recluderet. quibus certe irrūpentibus tanta cetes facta ē. cū in vrbē vel maxime in templo vt morietū cruoz tales hoim sup̄gredere. Cepissent eadē quoq; die templū. nisi nox sup̄uenisset. Postridie cū ad superiora templi expugnanda reditum esset ciuib; . miserabili voce planctūq; supplicantibus. Et per eos p̄sidiorū primoribus ē cōcessa vita. In hūcq; modum hierosolima a xp̄ianis capta ē. ydibus iulij nono et nonagesimo supra millesimū salutis anno. Postq; heraclij impatoris tp̄ibus ea ciuitas a sarracenis fuerat possessa. Posti templo duces vrbis. et illius purgatione a cadaueribus sarracenis iniuncta. exuerūt arma. Et ad sanctū dñi sepulcrū cernui vel poti⁹ repentes perrexere. idem fecit om̄is xp̄ianoz multitudo. Petiti postea latebr̄s p̄deūtes xp̄iani numero paucissimi hierosolimis habitare cōsueti. Quibus ostendentibus vbi dominus ihesus in horto captus. vbi vberat⁹ vbi passus vbi deinde obseruatus. et demū ascendit in celos didicit om̄is populus

Gothifredus primus rex hierosolime

His per octo dies summa deuotione obitis spiritualibus gaudijs. de rege vrbi dando agi ceptum est. Quā ad creationē cū oīs cōuenisset xp̄ianoz exercitus. nec vota scrutari. nec suffragia iniri oportuit. Qd̄ illico gothifredū bolionū regem non magis multitudo om̄is. q̄ ipsi duces acclamauere. Gestatus itaq; ducū humeris ad sacrosanctū dñi sepulcrū gothifredus inter missaz solernia accuratissime celebrata. rex hierosolimitanus est appellatus. Sed is vir eximius dominū vrbis qd̄ tanta p̄ncipū populozūq; xp̄iane expeditionis concordia oblatum erat accepit. regni vō titulū et insignia ideo se nolle dixit. q̄ indecēs nephariūq; duceret diadema aureū peccatorē homūtionē capiti imponere. ea in vrbē in qua saluator mundi eternus rex spineam suo sacratissimo madētē sanguine coronam gestasset. Inde arnulphus p̄sbyter. Sed nihil in humanis reb; qd̄ ad felicitatem pertineat diuturnū ē. Anno em̄ vno post captā tot laboribus hierosolimā gothifredus febri cor/ reptus moritur.

Balduinus frater cum gothifredus febre correptus obiit. magno oim xp̄ianoz qui terram incolebant sanctam consensu. non sicut frater dominus sed rex hierosolime est creatus fuit. is annus xp̄iane salutis supra millesimū centesimus primus. quo in anno secūdus vrbanus pontifex romanus tanq; re ab se inchoata dominici sepulcri liberationis feliciter absoluta carnis humane carceribus et ip̄e liberatus est. Balduinus annis. xvij. regnavit cum sarraceni magnos exercitus recuperande hierosolime eam conduxerunt. In quos paz p̄sulte intulit conflictus. tandem vocauit genuēses et venetos et acon vrbem terram mariq; oppugnās obtinuit. ac sarracenos fudit atq; fugauit. indeq; egiptios secundo p̄elio superauit et caliphā eorum regem interemit.

Balduinus rex secūdus hierosolime

Stella insolita hoc anno p̄ima q̄dragesime hebdomada. feria sexta circa vesperū in austrū et occidentē lucere visa ē. Et per dies. xxv. eadem hora semper splenduit. Cui ingens trabes visa est ex oriente occurrere. Post hoc in cena dñi. vi se sunt due lune parum ante diem. vna in oriente et altera in occidente. Non multo post Cometes longos et flāmeos crines per mane ducens apparuit. De qua quidā monachus malmaberie elmerus nomine. Venisti inquit Venisti multis matribus lugendum. dudum est quod te vidi. Sed nunc multo terribiliozem te intueor patrie huius excidiū minantem.

Anno mundi. 6295.

Anno xpi. 1094.

Pascalis eius nominis secundus papa natione ytalus e flaminea prouincia. patre crescentio. matre alfacia. Raynerius autem pontificatus vocatus urbano pontifici substituitur. quem gregorius septimus ob virtutem et doctrinam sancti clemētis presbyteri creauit. In quo quodam loco clerus ipse post urbani mortem. eundem pascalem vitam puatam obtentum quippe qui antea monachus fuerat etiam nolentem et latitantem pontificem creat. quod dicerat humeros suos nequaquam tanto oneri suffecturos. sed expetente populo. eligente clero collaudante cardinalium senatu pontificum munus suscepit. maxime vero cum ter acclamatum esset sanctus petrus raynerium virum optimum pontificem elegit. Cui postea pascalis nomen indidit. tiara capiti eius imposita comitante populo et clero equo albo ad lateranum perducitur. Inde post unctioem coronam de more accepit. ecclesie postea labenti quorundam seditionibus consulturus. copias suas in gibertum antipapam mittit qui non multo post subita morte correptus. a malis tamen ecclesia dei non statim quietuit. Richardus campanus comes albertum quendam sufficit attellanum cuius statim a bene sentientibus abdicare se magistratu coactus relegat. Lauerses autem agri presensitini incole theodoricum quendam pontificem creauerunt. Hic tamen quodam die centesimo die pontificatus deiectum anachorite habitum induere cogunt. Pacata tandem ecclesia romana pascalis vir magni ingenij animi urbem castellanam et beneuentum ab hostibus occupatam recepit. Hic et alijs plurimis facinoribus strenue gestis in cisalpinam proficiscitur ubi guardastallum agri cremonensis oppidum conuentu multorum principum et episcoporum habito de homagijs de feudo magna habita est ratio. Rome preterea ecclesias. xv. consecrauit. Benedicatasque presensitane agapiti basilica romana effusa obuia urbana multitudinem honoris causa tandem rediit. quod quidem ex frequentia inualitudinem incidens se paulo post moriturum cognouit. Quare acceptis ecclesie sacris cohortatusque clericos ad pacem et concordiam. pontificatus sui anno. xviii. mense. vii. die. vii. moritur quododecimo kalendas februarium sepeliturque in basilica constantiniana.

Gelasius secundus iohannes antea vocatus presensitane caietanus presensitane nobili genere natus ingenueque a teneris annis educatus et doctus in monte cassino religionis fundamenta perdidit sub odrisio abbate viro sanctissimo hanc ob rem ab urbano secundo romam accitus. Vir et ipse sanctissimus et omni laude dignus. si vitam continentissimam. si mores. si doctrinam inspicias. Nam et constantem et sancte in tantis percellis humanarum perturbationum vixerat. ideo vno omnium sensu pontifex creatur. verum circius fregepanis ira ob hanc electionem peritus quod vnum ex suis cardinalibus collegio proposuerat quem pontificem eligeret. in monasterium palladium cum armatis satellitibus irrupens refractis foribus obuium quemquam percutit. pontificem obtorto collo in terram deiectum calcibus perterit in vinculaque conijcit. cardinales fugam parantes ex mulis et equis deiecit nullumque genus contumelie permittit. Non tulit tantam iniuriam populus romano. confestim liberat in lateranum ducit ubi de more coronatur. Persequente deinde illi henrico impatore in gallias profugit ubi ab abbate cluniacensi magnifice et splendide suscipitur intereundem ecclesias in tillano et in tornaco dedicat. tandem ad cluniacense monasterium perueniens. Ibi dum multa in ecclesie reformatioem tutelamque cum regibus et principibus moliret. pleuresi correptus pontificatus sui anno primo die quinto moritur. Sepelitur autem eius corpus intra limina cluniacensis cenobij.

Anno mundi. 6315.

Anno xpi. 1114.

Calixtus secundus guido antea vocatus natione burgundus. viennensis archiepiscopus originem a regibus francie anglie atque etiam alemanie profapia ducens et ut alij habent comitum burgundie frater a cardinalibus qui cluniaci tum aderant pontifex creatur. verum non prius pontificum habitum sibi desumpsit quam intellexit se ab hijs quoque cardinalibus confirmari qui rome et in ytaliam remanserant. Renuncijs cognita romam veniens populo obuiam prodeunte urbem ingreditur congratulantibus omnibus. Rex autem ex sententia rome compositis beneuentum proficiscitur quo principes conuenere qui iureiurando promiserunt se in potestate pape semper affuturos. Inde romam rediens legatos ad henricum impatorem mittit. Qui pace sine ulla pertentione composita ad urbem redeuntes tabellam pacis ad lateranensem basilicam suspendere publica iugiter leticia exorta est. Pontifexque interea beneuentum delatus infausta in expeditione sua multos sibi carissimos febribus correptos amisit. Et ipse mala pariter usus valitudine lectica in urbem eger mestusque relatus est. at Calixtus pontifex valitudine vix dum reintegrata concilium lateranense non gentorum patrum congregauit. in quo cum pacem inter multas dissidentes composuit. tum maxime ecclesiasticum status reformat. Et quod plurimum faciendum est dominicum michaelem venetorum ducem ut laborantibus apud hierosolimam christianorum rebus subueniret missis cum vexillo ecclesie nuncijs exorauit. Tandem de deo deorum hominibus bene meritis pontificatus sui anno quinto. mense decimo. die sexto in domino moritur.

Linea summorum pontificum
Pascalis secundus

Belasius secundus

Calixtus secundus

